

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Zhodnocení ekonomické výkonnosti vybraného regionu

Simona Chadřabová

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Simona Chadrabová

Provoz a ekonomika

Název práce

Zhodnocení ekonomické výkonnosti vybraného regionu

Název anglicky

The assessing the economic performance of the selected region

---

Cíle práce

Zhodnotit ekonomickou situaci vybraného regionu pomocí rozboru získaných regionálních dat a příslušných aplikovaných ukazatelů ekonomické analýzy a na základě zjištěných výsledků uvést vhodná doporučení pro budoucí využití potenciálu regionu.

Metodika

Studium odborné literatury, internetových materiálů, právních norem.

Analýza a komparace teoretických a praktických přístupů.

Rozhovory s odborníky z oboru.

Aplikace nastudovaných teoretických poznatků na praktickém příkladu.

Časový harmonogram práce:

Přehled řešené problematiky: II.- VI. 2017

Cíl práce a metodika: do X. 2017

Informace o podniku a základní rozbor dat: do XII. 2017

Analýzy dat a základní výsledky: II. 2018

Závěrečné hodnocení a návrhy: III. 2018

Doporučený rozsah práce

40-60 stran

Klíčová slova

finanční zdraví, ukazatele, účetní výkazy, predikce, bonitní a bankrotní modely, produktivita práce, zásobování, odběratele a dodavatele, konkurence

---

Doporučené zdroje informací

- DOČKAL, V. – ŠEST LET REGIONÁLNÍ POLITIKY V ČR – ŠANCE A LIMITY (2006 : BRNO, ČESKO). *Šest let regionální politiky v ČR : šance a limity*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2006. ISBN 80-210-3983-3.
- FOTR, J. – HNILICA, J. *Aplikovaná analýza rizika ve finančním managementu a investičním rozhodování*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2560-4.
- HRDÝ, M. *Strategické finanční řízení a investiční rozhodování*. Praha: Balance, 2008. ISBN 978-80-86371-50-4
- MÁČE, M. *Finanční analýza investičních projektů : praktické příklady a použití*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1557-0.
- PAVLÍK, M. *Jak úspěšně řídit obec a region : cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5256-3
- PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.
- RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza : metody, ukazatele, využití v praxi*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1386-1.

Předběžný termín obhajoby

2018/19 ZS – PEF (únor 2019)

Vedoucí práce

Ing. Zdeňka Gebeltová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 14. 11. 2017

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 14. 11. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 14. 03. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Zhodnocení ekonomické výkonnosti vybraného regionu" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.03.2019

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Zdeňce Gebeltové, Ph.D. za vstřícnost, odborné rady a cenné připomínky, kterými přispěla k vypracování této práce.

Zhodnocení ekonomické výkonnosti vybraného regionu

Abstrakt

Práce se zabývá problematikou regionálních odlišností krajů České republiky. Hlavním cílem bylo sledování rozdílů a následné zhodnocení ekonomické výkonnosti a konkurenceschopnosti regionů. Analyzováno bylo období mezi lety 2006 a 2016. Pomocí aplikace deseti převážně ekonomických indikátorů bylo zjišťováno, jak jednotlivé kraje prosperují.

Předmětem bylo analyzovat jednotlivé regiony prostřednictvím statistických dat, která se dále klasifikovala pomocí bodovací metody a ekonomických ukazatelů jako HDP, nezaměstnanost, ekonomická aktivita, pracoviště vědy a výzkumu, tvorba hrubého fixního kapitálu, subjekty s 1000 a více zaměstnanci a čistý disponibilní důchod. A sledovanými sociálními ukazateli - podíl vysokoškolských obyvatel, nehodovost a trestné činy.

Rozdíly hodnot byly sledovány převážně v období globální hospodářské krize, které se dále podílely na vývoji ekonomiky. V ekonomické sféře dominovala Praha, a právě u ekonomicky zaměřených ukazatelů se rozdíly prohlubovaly. Dalo se předpokládat, že hlavní město, kde se koncentruje největší počet firem a vládne nejnižší nezaměstnanost, bude ekonomicky nejlépe prosperovat.

Předpoklad stanovený v práci se naplnil. Přestože Praha nebyla u každého indikátoru v popředí, v celkovém hodnocení, mezi ostatními regiony, se jeví jako nejvíce ekonomicky prospěšná a konkurenceschopná. Z prostudovaných materiálů vyplývá závěr, že by se neměl klást značný důraz na rozdílnost krajů, nýbrž na řešení konkrétních problémů na úrovni obcí. Ty by se měly podílet na hospodářském růstu pomocí aktivní politiky. Napomáhat rozvíjet, inovovat a plně podporovat životní úroveň, produktivitu a vzdělanost obyvatelstva.

Klíčová slova: finanční zdraví, ukazatele, účetní výkazy, predikce, bonitní a bankrotní modely, produktivita práce, zásobování, odběratele a dodavatele, konkurence

The assessing the economic performance of the selected region

Abstract

The thesis deals with the issue of regional differences between the regions of the Czech Republic. The main objective was monitoring differences and the subsequent evaluation of the economic performance and competitiveness of the regions. The period between 2006 and 2016 was analyzed. Ten predominantly economic indicators was applicated on the regions, to determinate prosperity of each region.

The subject was to analyze individual regions by statistical data, which were further classified using the scoring method and economic indicators as GDP, unemployment, economic activity, science and research workplace, gross fixed capital, subjects with more than 1000 employees and disposable income. The monitored social indicators were the number of university inhabitants, accident rate and crimes.

Differences in values were mainly observed during the global economic crisis, which further contributed to the development of the economy. Prague dominated the economic sphere, and the differences in economic indicators were deepening. It could be assumed that the capital, where the largest number of companies are concentrated and the lowest unemployment rate, will be economically the best.

The assumption laid down in the work has come true. Although Prague was not at the forefront of all indicators in the overall ranking, it seems that Prague is the most economically beneficial and competitive. The study concludes that there should be no significant emphasis on the diversity of regions, but rather on addressing specific issues at municipal level.

Municipalities should be involved in economic growth by using active policies. To help develop, innovate and fully support the standard of living, production and education of the population.

Keywords: Financial health, indicators, financial reports, predictions, creditworthy and bankruptcy models, labor productivity, supply, customer and supplier, competition

Obsah

1 Úvod	12
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Úvod, základní pojmy	15
3.1 Teorie disparity regionů	15
3.2 Regionální politika České republiky	17
3.2.1 Konkurenceschopnost	17
3.2.2 Faktory konkurenceschopnosti	18
3.3 Strategické plánování	19
3.3.1 Přístupy strategického plánování	19
3.3.2 Makroekonomické nástroje.....	20
3.4 NUTS	20
3.5 Regionální disparity-klasifikace.....	22
3.6 Měřitelnost regionálních disparit	23
3.6.1 Metody hodnocení regionálních disparit	23
3.7 Zkoumané regiony	26
4 Analytická část	27
4.1 Česká republika-charakteristika	27
4.2 Ekonomická charakteristika ČR.....	27
4.3 Kraje ČR-charakteristika.....	28
4.4 Návrh indikátorů pro model hodnocení regionů	34
5 Výsledky šetření a diskuze	50
5.1 Návrhy a doporučení	52
6 Závěr	54
Bibliografie	55

Seznam obrázků

Obrázek 1, HDP na obyvatele.....	36
Obrázek 2, Míra registrované nezaměstnanosti	38
Obrázek 3, Podíl vysokoškolsky vzdělaných.....	40
Obrázek 4, Podíl čistého ročního disponibilního důchodu na obyvatele	41
Obrázek 5, Kriminalita-počet registrovaných trestných činů na obyvatele	42
Obrázek 6, Míra ekonomické aktivity.....	44
Obrázek 7, Tvorba hrubého fixního kapitálu	45
Obrázek 8, Počet pracovišť v oboru věda a výzkum	46
Obrázek 9, Nehodovost na obyvatele	48
Obrázek 10, Registrované subjekty s 1000 a více zaměstnanci.....	49
Obrázek 11, Výsledky šetření prosperujících regionů	51

Seznam tabulek

Tabulka 1, jednotky NUTS a LAU ČR.....	21
Tabulka 2, Úrovně klasifikace	22
Tabulka 3, HDP na obyvatele	36
Tabulka 4, Míra registrované nezaměstnanosti.....	37
Tabulka 5, Podíl vysokoškolsky vzdělaných	39
Tabulka 6, Podíl čistého ročního disponibilního důchodu na obyvatele	41
Tabulka 7, Kriminalita-počet registrovaných trestných činů na obyvatele	42
Tabulka 8, Míra ekonomické aktivity	43
Tabulka 9, Tvorba hrubého fixního kapitálu	45
Tabulka 10, Počet pracovišť v oboru věda a výzkum.....	46
Tabulka 11, Nehodovost na obyvatele.....	47
Tabulka 12, Registrované subjekty s 1000 a více zaměstnanci	49
Tabulka 13, Výsledky šetření prosperujících regionů	51

Seznam použitých zkratk

ČSÚ – Český statistický úřad

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

KČ – koruna česká

NUTS – nomenklatura územních statistických jednotek

1 Úvod

Problém regionálních disparit se aktuálně řeší hlavně mezi zeměmi EU. Na území ČR se začaly problémy pojmenovávat už za vzniku regionální politiky.

V EU se dá předpokládat ekonomické, sociální i územní rozdíly, protože každý z jednotlivých států má jiný způsob vlády, jiné podnebí, tudíž jiné podmínky pro život. Ale na území jednoho státu, tedy ČR, by rozdíly neměly být tak viditelné. S přihlédnutím faktu, vstupu ČR do EU v roce 2004, kdy republika měla spoustu možností přerozdělovat finanční prostředky čerpané z EU se stav nijak zvlášť nemění. Dotace by se měly logicky aplikovat na více problematická území. Přesto se stále nedaří velké rozdíly eliminovat, i když s každým rokem se situace lepší.

V této práci by se mělo zjistit proč, a jaké jsou tedy konkrétní důvody disparit mezi kraji.

Na druhou stranu rozdílnost mezi kraji není vždy negativním jevem. Na regiony může zapůsobit jakási soutěživost, a ta přimět obyvatele podílet se na zlepšení jejich okolí. To samozřejmě vyvolává dopady na celkovou úroveň regionu. Když bude prosperovat venkovská vesnice, bude prosperovat obec, bude prosperovat i kraj. S tím je spojováno známé heslo: „Mysli globálně, jednej lokálně.“ (Wokoun, 2003)

Aby ale město, obec, či kraj prosperoval, musí fungovat faktory, které prosperitu ovlivňují. Kromě prosperity by měl kraj být schopný konkurence. To bylo cílem této práce. Zjistit, jaké regiony jsou ekonomicky prospěšné a jaké méně, kam by třeba mohly směřovat dotace a finanční prostředky v následujících letech. Případně podpořit kraj konkrétním doporučením, na jaké problémové celky se zaměřit a nabídnout možnosti řešení. Řešení jsou nabízena jak z pohledu občanů, tak z pohledů správy obcí. Je nutné brát zřetel na to, aby také firmy myslely na efektivitu okolí. Aby byla naplněna tato idea, je nezbytné, aby i firmy se držely přístupu třech „P“ – „people, planet, profit“ (tj. lidé, země, zisk) (Jáč, 2010) Je tedy otázkou, zda hlavní město Praha bude v hodnocení dominovat a kraje sídlící v pohraničí země nebudou tak ekonomicky zdatní, jak se dá předpokládat. A jestli ostatní kraje, které bývají často zastiňovány, nepřekvapí. V závěru jsou klasifikovány jednotlivé kraje do tří skupin, aby bylo viditelné, jak v bodovém hodnocení obstály.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem je zhodnotit ekonomickou situaci vybraného regionu pomocí rozboru získaných regionálních dat a příslušných ukazatelů ekonomické analýzy. Na základě zjištěných výsledků uvést vhodná doporučení pro budoucí využití potenciálu regionu.

2.2 Metodika

Prvním dílčím plánem je volba cíle. Pomocí nastudování odborných materiálů zjistit, u kterých krajů ČR je viditelnost rozdílů viditelnější a které kraje se drží průměru. Dále zhodnotit jejich ekonomickou výkonnost a rozdělit je do tří výkonnostních skupin. Realizace je možná pouze studiem terminologie pomocí odborné literatury, účetních výkazů, internetových článků, materiálů a akademických prací. Analýzou teoretických postupů se následně mohly metody aplikovat na konkrétní praktický příklad.

Pro lepší orientaci v problematice bylo nutné nastudovat terminologii odborných publikací, knih a následně pojmy popsat a vysvětlit.

Pro výpočty byla potřeba statistická data, která jsou dostupná na stránkách Českého statistického úřadu. Sběr dat byl realizován dvěma způsoby. Veřejnou databází na stránkách ČSÚ a e-mailovým kontaktováním úřadu, k dohledání nedostupných dat.

Tato data jsou dále tříděna do jednotlivých tabulek indikátorů. Obsahem tabulek jsou roky, šetření probíhalo mezi lety 2006 a 2016. Tyto roky jsou zvoleny, za účelem sledování delšího časového období. Výběr tohoto časového období byl zvolen na základě dostupnosti dat. Data po roce 2016 nebyla u některých ukazatelů dostupná.

Dále je v tabulce 14 krajů České republiky. Oblast byla zvolena NUTS 3, což je klasifikace pro kraje. NUTS 0 a 1 patří státu a území státu, NUTS 2 osmi rozděleným oblastem státu. Zkratka NUTS znamená nomenklatura územních statistických jednotek a byla vytvořena pro statistické účely Evropského statistického úřadu.

Předposlední sloupec tabulky obsahuje celkový počet bodů, získaných z dat. Poslední sloupec vyjadřuje celkové pořadí, vydedukované z celkového počtu bodů. Body byly získávány na základě bodovací metody, která vychází ze studia odborné literatury. Systém

bodování se aplikuje přidělením 1000 body tam, kde je v tabulce nejlepší číslo za daný rok. Nejlepší číslo nemuselo být vždy nejvyšší, například u kriminality byla pozitivní čísla co nejnižší. Od této hodnoty se počítal poměr. Ten byl zjišťován počítanou hodnotou ku nejlepší hodnotě a vynásobeno tisícem. V případě, kdy bylo nejlepším číslem minimum v čitateli bylo minimum z řady a ve jmenovateli počítaná hodnota.

$$B_{ij} = \frac{x_{ij}}{x_{i \max}}$$

$$B_{ij} = \frac{x_{i \min}}{x_{ij}}$$

Kde: B_{ij} je bodová hodnota

x_{ij} je hodnota daného regionu

$x_{i \max/\min}$ je maximální nebo minimální hodnota

Každá tabulka představuje konkrétní indikátor. Ukazatele jsou vybrány kombinací již existujících expertně vytvořených metod, které obsahují převážně ekonomické indikátory. Jsou doplněné o indikátory vhodné pro toto šetření. Doplněné indikátory jsou sloučením indikátorů různých autorů. Každému indikátoru náleží váha. Výše vah byly inspirovány již existujícími metodami expertů této problematiky.

Pro přehlednost jsou tabulky označené barevnou škálou. Škála obsahuje barvy od tmavě zelené, po světle zelenou, bílou, světle červenou až tmavě červenou. Kdy nejvyšší hodnoty bodů představuje tmavě zelená, střední hodnoty bílá a nejnižší hodnoty červená.

V poslední výsledkové tabulce, která je rozdělena do tří oblastí (prospěšné, méně prospěšné a neprospěšné regiony), jsou kraje roztříděny podle celkového počtu bodů v jednotlivých indikátorech. Následně pomocí analýzy studií dalších autorů je provedena diskuze, kde se komentují podobnosti a rozdíly.

Každá tabulka je doplněna grafem, kde je pro přehlednost výsledné pořadí seřazeno od nejlepších po nejhorší. Disparity jsou tak lépe viditelné.

3 Úvod, základní pojmy

Pro popis hodnocení a jevů regionálního rozvoje jsou potřeba statistická data jak kvalitativní, tak kvantitativní. Tato data pak pomocí vyjádření hodnot přetvoříme na informace. Po aplikaci informací nám vyjdou znalosti, díky nimž můžeme porovnávat situace v různých regionech a dělit je na příznivé a nepříznivé. Předtím se ale seznámíme se základní terminologií.

3.1 Teorie disparity regionů

Disparita

Je velice častým výrazem současné doby. Pochází z latinského dis-parita(u)s, což znamená rozdělený. Definice pojmu disparita a regionální disparita existuje v teoretické literatuře, ale i v encyklopediích a slovnících cizích slov celá řada. V encyklopediích jde zpravidla o téměř shodné obecné charakteristiky tohoto termínu, v odborné literatuře má disparita zpravidla územní dimenzi, nebo je účelně aplikována na potřeby příslušného oboru. Představme si několik obecných definic tohoto pojmu.

Disparita = nerovnost, různost, rozdílnost nebo nepoměr různých jevů (ABZ.cz: slovník cizích slov, b.r.)

Disparita znamená nesoulad (Navrátilová, 2012)

Neodůvodněné regionální rozdíly v úrovni ekonomického, sociálního a ekologického rozvoje regionů (Kraus, 2005)

Nerovnoměrnost v socioekonomické úrovni a rozvojových předpokladech území, a je určena zejména pro představitele obcí a regionů (Holeček, 2009)

Region a regionální politika

Region lze označit jako území vzniklé diferenciací krajiny, nebo geograficky označenou oblast. Kritéria mohou být různá. Například struktura obyvatelstva, ekonomiky, průmyslu, zemědělství, či jiná. Regiony menšího rozložení nazýváme mikroregiony. Ty se často spojují za účelem společného čerpání fondů jak státních, tak z Evropské unie. (Říha, 2011)

Z pohledu České republiky byla pozornost regionu věnována až se vstupem do Evropské unie. Níže uvedené principy vychází z principu regionální politiky EU.

- Princip partnerství a spolupráce
- Princip koncentrace
- Princip programování
- Princip rozhodování na nejnižším stupni veřejné správy
- Princip finanční samostatnosti regionu (finance z EU by měly hrát doplňující roli)
- Princip pozorování, monitorování a vyhodnocování

Česká republika uplatňuje regionální politiku vůči vybraným, státem podporovaným regionům. Úrovně jsou takto členěny:

- Ústřední orgány státní správy ČR
- Regionální rady
- Kraje
- Okresy
- Obce

Regionální politika by měla především akceptovat tři základní funkce, které mají zabezpečovat: podporu využití regionálního potenciálu území a zabezpečení dlouhodobě udržitelného trvalého růstu, řešení dlouhodobé regionální nerovnováhy, zejména negativních regionálních disparit, a zachování nebo zlepšování současné úrovně životního prostředí. (Wokoun, 2003)

Nástroje a přístupy regionální politiky

Rozdělují se dva odlišné přístupy v regionální politice. Exogenní, která je založena na přesunu výrobních faktorů práce a kapitálu do méně rozvinutých částí regionu. Tento typ v Evropě převládá do 70. let. Druhý typ, endogenní, se soustředí na vlastní vnitřní faktory. Jsou jimi zejména lidské zdroje. Region je soběstačný a potřebuje tak minimum státních zásahů. Tento typ dnes převládá. (Wokoun, 2003)

3.2 Regionální politika České republiky

Informace ohledně regionální politiky se dají použít, jako prevence jak ekonomických, tak sociálních problémů. Důvodů proč se zabývat regionální politikou je několik. Hlavním je problém výrazných rozdílů mezi jednotlivými regiony. To hlavně v nezaměstnanosti, a i obecně na trhu práce. Dalším důvodem je čerpání prostředků z EU. (Dočkal, 2006)

Důležité programové období byly roky 2007-2013, kdy ČR ještě patřila k zaostávajícím regionům a měla tedy k dispozici 25,8 mld. eur. Z čehož využila celých 96,4 %. Přitom v půlce tohoto období nebylo vyčerpáno ani 10 % fondů. Většina financí byla totiž pouze alokována. (Programové období 2007-2013, b.r.)

Pro následující programové období, tedy 2014-2020, je k dispozici o něco méně prostředků než v předchozím období, a to téměř 24 mld. eur. (Programové období 2014-2020, b.r.)

Vedlo se mnoho diskuzí o četnosti chyb při čerpání fondů, zejména v dopravě, ale přesto se dospělo vždy k názoru, že to jen napomůže budoucímu jednání a chyby se tedy dají brát jako poučení. Jedním z problémů při čerpání je také pomalý start. Dochází ke zpožděním v operačních programech. Doporučením je tedy aby se návrhy podávaly minimálně třicet měsíců před začátkem programového období. (Čerpání peněz z EU, b.r.) To je jeden z příkladů, kde se vyvarovalo chyb z období 2007-2013.

3.2.1 Konkurenceschopnost

Tento pojem sám o sobě nemá jednotku měřitelnosti, takže se na něj může nahlédnout v mnoha rovinách. Přesto je jedním ze základních měřítek hodnocení výkonnosti ekonomiky a v současné době, vedle hodnocení životní úrovně a blahobytu, jednou z nejsledovanějších charakteristik národní ekonomiky. Platí tedy, že nejvíce konkurenceschopný subjekt je ten, který se nejlépe dokáže přizpůsobit měnícímu se prostředí. (Porter, 2003)

Jiný, častý výklad tohoto pojmu, vyjadřuje národní konkurenceschopnost jako schopnost produkovat zboží a služby, které jsou schopny úspěšně čelit mezinárodní konkurenci, přičemž občané se mohou těšit z rostoucí a dlouhodobě udržitelné životní úrovně. (Klvačová, 2008)

Dalším pohledem je klást důraz na rozlišení mezi konkurenceschopnosti makroekonomického a mikroekonomického hlediska. Otázkou zůstává, zda mohou regiony v zemi mezi sebou soutěžit, tak jako firmy. Ty totiž při ztrátě konkurenceschopnosti přirozeně zkrachují, což u regionů není doslova možné. Kombinací autorů, kteří se tímto termínem zabírají, vzniká teorie, že konkurenceschopnost je spojena s umělým řízením např. skrz pohyb měnového kurzu. Dále s rozsáhlou pracovní silou a přírodními zdroji. Asi jediným logickým ukazatelem je státní produktivita. Tu lze zajistit rostoucími životními úrovněmi, ale bez negativních zásahů do přírody. (Žižka, 2013)

Při rozdělení mikro a makroekonomické konkurence, se může najít návaznost tam, kde firmy v regionu prosperují, region prosperuje také. Kromě prospěchu firem regiony mohou konkurovat nízkými náklady na dopravu a jednodušší vstup na trh (redukce bariér). (Porter, 1998)

3.2.2 Faktory konkurenceschopnosti

V první řadě jimi jsou lidské zdroje, které se hodnotí například úrovní vzdělání. To je důležité zejména v dobré kvalifikaci u konkrétních pracovních pozic, což může mít pozitivní účinky na ekonomickém vývoji regionu. Může to být jeden z předpokladů vyšších mezd. Kvalifikace je jedním z pokulhávajících článků zaměstnanců v některých regionech ČR. Lidé a školy se málokdy přizpůsobují poptávce na trhu práce. Doporučením by bylo, aby regiony více investovali do místních služeb a podporovali místní rozvoj tím, že poskytnou nová pracovní místa v konkrétním oboru, který je pro region typicky prosperující. (Žižka, 2013)

Ekonomický růst a ekonomický rozvoj

V této problematice je možno se setkat s těmito podobnými pojmy. Zásadně se ale liší. Zatímco ekonomický růst, myšleno jako zlepšení ekonomické úrovně, které se pozoruje hlavně na zvýšení HDP a výrobních faktorů, ekonomický rozvoj, který neroste kvantitativním, ale kvalitativním směrem. Zlepšení ve zdravotnictví, dopravní dostupnosti, vzděláním, či životním prostředím. (Říha, 2011)

3.3 Strategické plánování

Když se tato dvě slova rozdělí, jsou si i zvláště velmi podobná. Strategie jako promyšlený dlouhodobý postup za vidinou splnění nějakého předsevzetí, či cíle. A plán jako popis postupné budoucnosti. Dohromady se slovní spojení dá chápat jako postupný děj vznikání představy a návrhu, jak by se dalo jednat co nejefektivněji, za účelem splnění zadaných cílů.

Ke splnění úspěšného výsledku, je třeba dodržet tato pravidla:

1. Cykličnost – plánování je dlouhodobé, je dobré sledovat trendovost. Můžeme tak redukovat případná rizika a mít zpětnou vazbu.
2. Komplexní přístup – snažit se pochopit souvislosti mezi sociální a ekonomickou stránkou.
3. Komunikace a konzultace s profesionály, kteří se na plánování podílí. Informovat i veřejnost a ideálně propojit tyto dvě skupiny.
4. Zaměření na kritické oblasti
5. Rozvoj plánovat dlouhodobě – mnoho autorů doporučuje odlišné doby. (od 4 do 20 let)
6. Aby plánování bylo úspěšné, je potřeba rozložit na postupné kroky. (Dobrucká, 2007)

Jak bylo potvrzeno v diplomové práci, Význam strategických dokumentů pro regionální rozvoj, strategické dokumenty jsou velmi důležité za předpokladu kvalitního zpracování, a ještě důležitější je samozřejmě jeho realizace. Není důležité pouze čerpat dotace, ale řešit současné problémy a podílet se na zlepšení kvality života a na celkovém rozvoji. Dále je vhodné neřešit problémy menších regionů zvláště, ale pokusit se spojit síly s dalšími regiony, plánovat společné projekty a řešit vše jako celek. (Trusínová, 2007)

3.3.1 Přístupy strategického plánování

Socio-geografický přístup vychází z identifikace slabých i silných stránek plánování. Klade důraz na efektivnost a využití finančních zdrojů pomocí zapojení veřejné správy a občanů.

Ekonomický přístup se upřednostňoval na začátku 90. Let minulého století. Mezi hlavní cíle patřilo zlepšení konkurenceschopnosti v podnikatelském prostředí a ekonomický rozvoj. Mezi priority ekonomického přístupu byl rozvoj technologií a získání kapitálu na vytvoření nové infrastruktury. Základním prvkem tohoto přístupu je analýza prostředí a partnerství veřejné a soukromé sféry. Na rozdíl od environmentálního přístupu opomíjel ochranu životního prostředí a principy udržitelnosti.

Po zkušenostech při zpracování strategických plánů se ukázalo, že nelze opomíjet životní prostředí a udržitelný rozvoj. Zabývá se jím tedy environmentální přístup. Na přelomu tisíciletí se kladl důraz právě na toto téma, převážně řešit tyto problémy komplexně a dlouhodobě. Nezbytnou částí plánu je také zapojení a komunikace s veřejností. Případně realizovat potřeby občanů. (Šilhánková, 2007)

3.3.2 Makroekonomické nástroje

Fiskální politika ovlivňuje ekonomiku pomocí veřejných rozpočtů. Snaží se o cenovou stabilitu, a to prostřednictvím příjmů i výdajů. Z daní a příjmů státního rozpočtu se přerozdělují částky do jednotlivých regionů. Regiony s vyššími příjmy tak přispívají více než regiony s nižšími příjmy. Realizace této politiky probíhá například v případě, že region při splnění různých podmínek, může získat přednostně státní zakázku. Tím tak stoupá rozvoj daného regionu.

Monetární politika ovlivňuje ekonomiku pomocí peněžního trhu. Ovlivňuje množství peněz v ekonomice. Realizace této politiky je však značně omezena, neboť má negativní vlivy na růst inflace. Jedinou oblastí uplatnění jsou úvěry a jejich čerpání. (Pavelka, 2007)

3.4 NUTS

Zkratka znamená nomenklaturu územních statistických jednotek a je od roku 1988 používán v legislativě EU (Nařízení Rady (ES) č. 2052/88 o úloze strukturálních fondů). Hlavní důvod pro zavedení společné evropské klasifikace je získávání informací na srovnatelné bázi. Jsou zde stanoveny limity, které zabezpečují objektivní hodnocení evropských regionů. Na základě tohoto systému, můžeme pracovat s těmito statistickými daty všech států, které jsou součástí EU. (Český statistický úřad, 2014)

Dalším důvodem jsou velké rozdíly v regionech i ve vyspělých zemích. Například v České republice je to rozdílnost mezi hlavním městem, kde se vše koncentruje, a ostatními kraji. Podobně jsou na tom i naši sousedé, například v Bratislava a její okolí také na rozdíl od ostatních regionů roste mnohem výrazněji. (Skokan, 2009)

Úrovně NUTS

Jsou rozděleny tak, aby odpovídaly územím s podobnou velikostí. U úrovní NUTS 1, 2 a 3, se dělí území podle velikosti rozlohy a počtem obyvatel. Jednotky NUTS 4 a NUTS 5 existovaly pouze do roku 2003, kdy je nahradila jiná klasifikace LAU. LAU je zkratka anglického jazyka a znamená místní správní jednotka. LAU 1, dříve NUTS 4, jsou územní jednotky zahrnující řádově desítky či stovky obcí. Jsou užívány v České republice a ve většině ostatních zemí EU. (Holeček, 2009)

Tabulka 1, Jednotky NUTS a LAU ČR

NUTS	Územní jednotka	Počet jednotek
NUTS 0	stát	1
NUTS 1	území	1
NUTS 2	oblast	8
NUTS 3	kraj	14
LAU		
LAU 1	okresy	77
LAU 2	obce	6249

Zdroj: ČSÚ 2018, zpracování vlastní

Česká republika tvoří v systému NUTS samostatnou jednotku NUTS 0 (1). Nové vytvoření 14 krajů v ČR je zařazeno do kategorie NUTS 3 a jejich jednotlivé shluky tvoří osm regionů NUTS 2. Takzvané regiony soudržnosti bylo nutné vytvořit z důvodů velikosti krajů, které jsou asi 4x menší a počtu obyvatel, které jsou asi 2,5x menší než průměrný kraj EU. Pro tyto regiony funguje Regionální rada, která vypracovává návrhy na financování fondů, plány na realizaci programů, sběr statistických dat a dalších informací, na jejichž základě může efektivně nakládat a využívat finance. (Dočkal, 2006)

Vytvoření těchto regionů, které jsou nyní velmi důležité při čerpání ze současných strukturálních fondů, bylo České republice doporučeno Statistickým úřadem EU. Pro regiony úrovně NUTS 2 jsou požadavky nejtvrďší. Jedná se zejména o pravidelné poskytování dat o HDP, o zavedení tzv. regionálních účtů za vybrané sektory a o zabezpečení informací o míře nezaměstnanosti pomocí výběrového šetření pracovních sil. (ČSÚ, 2019)

3.5 Regionální disparity-klasifikace

Regionální disparity se dělí do dvou perspektiv a jsou jimi vertikální perspektiva, kde se rozdílnost mění s geografickým měřítkem, který je určen. Například je možno uvést členění NUTS, které je popsáno v předchozí kapitole. Druhou perspektivou je horizontální, kde je důležitá věcná část rozdílnosti.

Další členění je dále na první a druhé úrovni, kde první úroveň je vždy totožná, ale druhá úroveň klasifikace je popisována rozdílně, podle jednotlivých autorů, kteří jsou znázorněni v tabulce.

Tabulka 2, Úrovně klasifikace

1. úroveň klasifikace	2. úroveň klasifikace			
	Wishlade, Youill (1997)	Molle (2007)	Hamp, Blažek, Žižalová (2008)	Kutscheraer a kol. (2009)
Sociální	Nezaměstnanost	Nezaměstnanost	Lidský kapitál	Obyvatelstvo
	Struktura nezaměstnanosti	Úroveň vzdělání Migrace a segregace	Sociální kapitál Tradice a kulutra	Sociální vybavenost
	Trendy zaměstnanosti	Sociální exkluze		Sociální patologie
	Demograf. trendy	Sociální ochrana		
	Budoucí zaměstnanost			
	Aktivní obyvatelstvo			
	Kvalifikace			
	Příjem Životní podmínky			
Ekonomická	HDP na obyvatele	Průmyslová struktura	Kapitál	Ekonomický potenciál
	Daň z příjmu	Specializace a koncentrace	Technologická vyspělost	Ekonomická struktura
	Průmyslová struktura	Přímé zahr. Investice	Úroveň technické infrastruktury	Rozvojový potenciál
	Infrastruktura	Pohyb prům. odvětví		Lidský potenciál
	Ekonomický výhled			
Územní	Přístupnost na trhy	Přístupnost na trhy	Přírodní podmínky a zdroje	Fyzicko-geografický potenciál
	Klima	Přístup ke znalostem a inovacím	Sociograf. Intenzita	Životní a přírodní prostředí
	Hustota obyvatelstva	Problémy hranic	Polohové poměry	Dopravní infrastruktura
	Změna populace			Technická infrastruktura

Zdroj: KUTSCHERAUER, Alois. *Regionální disparity, vlastní zpracování*

3.6 Měřitelnost regionálních disparit

Jak už bylo zmíněno v tabulce, druhá úroveň klasifikace se s autorem mění, základní členění však zůstává. Disparity se dělí tedy do tří sfér. Sociální disparity se týkají obyvatelstva v širším kontextu kvality života, životní úrovně, v důchodech, sociální rovnosti a sociální patologie. Netýkají se však lidského potenciálu jako ekonomické kategorie, který je zařazen mezi ekonomické disparity. Ekonomické disparity se týkají regionálního výstupu v širším kontextu výkonnosti ekonomiky, její struktury, rozvojového a lidského potenciálu, zejména v zaměstnanosti. Územní disparity jsou spojeny s polohovými poměry v širším kontextu s geografickými, přírodními, dopravními a technickými podmínkami a životním prostředím. V této práci jsou obsaženy indikátory pouze z ekonomické a sociální sféry.

3.6.1 Metody hodnocení regionálních disparit

V hodnocení disparity a ve volbě indikátorů obecně neexistuje jasný a konkrétní přístup. V prvním případě se dá zvolit metoda meziregionální komparaci, ta srovnává za pomoci vědomostí a zkušeností. V druhém existují metody matematické a statistické, které jsou zvoleny i pro tuto práci.

Je jimi těchto 5 základních vybraných metod:

- metoda založená na škálovacích technikách,
- metoda semaforu
- metoda průměrné odchylky
- bodovací metoda
- metoda normované proměnné (Kutscherauer, 2010)

Přičemž každá má svá pro a proti. Po aplikování indikátorů je důležité prezentovat výsledky tak, aby byly dobře srozumitelné například pro regionální management. Nejlépe využitelné pro interpretaci jsou metody škálovací (též nazývané jako semafor), metoda bodovací a metoda normované proměnné.

První zmiňovaná metoda je vhodná pro data uspořádaná do tabulek. Pod pojmem škála je rozuměn rozdělovací znak, který třídí data do skupin. Výhodou metody je dobrá přehlednost.

Bodovací metoda se hodí pro grafickou prezentaci, kde je požadovaný delší časový úsek. Američan M.K. Bennet je autorem této metody. Jejím cílem je nalézt maximální, nebo minimální hodnotu. Maximální, když je pozitivní růst čísel, u minimální naopak. Region pak ohodnotíme tisíci body. Ostatní regiony se dále hodnotí na škále 0-1000 a to závisle na výši promile určeného regionu s tisíci body. (Tuleja, 2008)

Poslední metoda normované proměnné se zejména používá pro aktuální hodnocení regionů. (Kutscherauer, 2010) Z těchto důvodů je v práci použita metoda bodovací.

Pro příklad je zde uveden model konkrétních indikátorů společně s určenými vahami, které také byly inspirací pro tuto práci. Model ekonomické potence regionu a hodnocení ekonomicky výkonných nebo zaostávajících regionů je možné provést na jednom modelu (modelu ekonomické potence regionu), protože oba typy jsou reprezentovány stejnými výchozími indikátory a jejich charakter je dán orientací disparity (pozitivní, negativní), kterou vykazují vůči průměru ČR. Kvantitativní ověření modelu ekonomické potence regionů je podle Aloise Kutscheraera založeno na osmi indikátorech, které zahrnují indikátory z ekonomické, sociální i územní sféry. Výpočet hodnot tohoto modelu je proveden metodou normované proměnné, s expertně stanovenými vahami výchozích indikátorů, kterými jsou:

Indikátor/Váha

- 1 HDP na obyvatele/0,15
- 2 Hrubá přidaná hodnota na zaměstnanou osobu/0,15
- 3 Podíl zaměstnanosti v sekundární sféře/0,08
- 4 Míra registrované nezaměstnanosti/0,15
- 5 Ekonomické subjekty s 25 a více zaměstnanci na 1000 obyvatel/0,10
- 6 Podíl domácností s čistými měsíčními příjmy pod hranicí životního minima/0,10
- 7 Podíl vysokoškolsky vzdělaných zaměstnaných obyvatel ve věkové skupině 15 let a starších/0,12
- 8 Čistý roční disponibilní důchod na 1 obyvatele/0,15 (Kutscherauer, 2010)

Hodnocení a řešení regionů dalších autorů

V roce 2007 založilo Ministerstva pro místní rozvoj České republiky rozsáhlý výzkumný program WD Výzkum pro řešení regionálních disparit. (Fachinelli, 2010) Klasifikací a identifikací regionálních disparit se tak začalo zabírat mnoho odborníků. Ti definují a zařazují sféry disparit. Navrhují také indikátory a sledují pak informace, které vychází z výpočtů.

Hlavními otázkami měření disparity v ČR byly tedy: „jaké regiony jsou na tom ve srovnání s průměrem EU špatně? A jsou na tom tak špatně, že potřebují politický zásah?“ V problematice se autoři zabývají všemi sférami (sociální, ekonomická, územní). U ekonomické sféry, u které je nejdůležitější sledování pro tuto práci, se autoři zabývají čtyřmi problémovými celky: Ekonomický potenciál, struktura, rozvojový potenciál, lidský potenciál.

Možnou variantou pro měření je zde například Míra registrované nezaměstnanosti v krajích ČR pomocí metody semaforu. Kde v tabulce v řádcích jsou kraje ČR a ve sloupcích roky 1995-2008. Autoři pak podle výše nezaměstnanosti přidali nejtmavší barvu k nejvyšší nezaměstnanosti a nejsvětlejší k nejnižší nezaměstnanosti. Viděli tak dobře, že v místech tmavých barev nezaměstnanost negativně ovlivňovala ekonomiku a mohli i dále sledovat další vývoj a porovnat mezi sebou jednotlivé kraje. (Fachinelli, 2010) Autor také uvádí, že s výpočty, konkrétně u indikátoru HDP, jsou spojené problémy metodického charakteru. Často se zde stává, že tento indikátor je přeceňován, protože regionální HDP je počítáno na jednoho obyvatele, bez ohledu na tom, kam občan dojíždí do svého zaměstnání. Důsledkem je, že u velkých měst jsou čísla mnohdy nadhodnocená. (Fachinelli, 2010)

Alois Kutscherauer ve své knize Regionální disparity vytvořil modely pro měření ekonomické disparity regionů.

- ekonomicky zaostávající region
- region poznamenaný průmyslovým úpadkem či recesí
- venkovský region
- ekonomicky výkonný region

- region s všestrannými podmínkami pro život
- region s vysoce rozvinutými sociálními službami
- vysoce inovující region (Kutscherauer, 2010)

Tato práce je inspirována kombinací indikátorů z ekonomicky výkonném regionu, ekonomicky prosperujícího regionu a regionu s ekonomickou potencií, které jsou nadále upravovány. Jedná se hlavně o regiony s vysokou produktivitou práce a nízkou mírou nezaměstnanosti.

3.7 Zkoumané regiony

Problematikou se také zabývala Lenka Horká ve své diplomové práci Hodnocení socioekonomické vyspělosti, kde zkoumala rozdílnost regionů na úrovni NUTS 2 v EU. Autorka zvolila následující indikátory:

- HDP na obyvatele
- Růst reálného HDP
- Produktivita práce
- Disponibilní důchod domácností
- Výdaje na výzkum a vývoj
- Vysokoškolské vzdělání
- Lidské zdroje ve vědě a technice
- Zaměstnanost v high-tech
- Zaměstnanost ve věku 20-64 let
- Dlouhodobá nezaměstnanost
- Jednotlivci používající pravidelně internet
- Riziko chudoby
- Úroveň vnímání korupce
- Efektivita vlády
- Naděje dožití při narození
- Kojenecká úmrtnost
- Úmrtnost na srdeční choroby
- Čistá migrace obyvatel (Horká, 2013)

Použití indikátorů vychází z metodiky Michaely Nardo. Autorka pro sledování použila krabicové grafy pro porovnání regionů v jednorozměrné statistické technice, dále pak faktorovou a shlukovou analýzu ve vícerozměrné technice, kde prošetřila strukturu ukazatelů. Hledala, zda proměnné nejsou provázány vztahy, či vzájemnými vlivy.

4 Analytická část

V analytické části se charakterizuje ČR z geografického a ekonomického hlediska. Dále se charakterizuje všech 14 krajů ČR. Následně je navrhnout model indikátorů s přidělenými vahami a sestrojené tabulky. Výsledky jsou interpretovány v posledních kapitolách.

4.1 Česká republika-charakteristika

Česká republika má přes 10 mil. obyvatel a hustota zalidnění je 131 obyvatel / km². Z toho z většiny jsou to čeští obyvatelé (95 %), dále pak menšiny, mezi které patří Slováci, Poláci, Němci, Vietnamci a další. Stát leží ve střední Evropě a jeho poloha tak udává podmínky tranzitní dopravy. ČR leží uprostřed mírného pásu a její hranice jsou tvořeny horskými a vodními pásmy. Od roku 2007 byly zrušené hraniční kontroly, cestování a obchodování se tak zjednodušilo. Je orientovaný na průmyslovou a zemědělskou výrobu. Polovinu orné půdy zabírají obiloviny. Zemědělství je dominující, přesto že v jeho sektoru pracuje pouze 3 % ekonomicky aktivních obyvatel. Převážně jehličnaté lesy zaujímají 33 % celkového území a nejrozšířenějším typem půdy je hnědozem. Vlivem oceánského proudění vzduchu jsou srážky poměrně časté a také díky cyklickému střídání období je poloha ideální pro zdejší zemědělství.

4.2 Ekonomická charakteristika ČR

Typické pro ČR je menší a otevřená ekonomika, závislá na exportu. Velký podíl ve zpracovatelském průmyslu a může se chlubit nízkou inflací a nízkou nezaměstnaností, která byla dokonce v roce 2016 nejnižší mezi státy EU.

Výhodou ČR je poloha ve středu Evropy a levná pracovní síla. Je tedy ideální pro zahraniční investory. To se odráží například v modernizaci technologií. Od roku 2003-2008 má země z ekonomického hlediska ta nejlepší čísla. Po tomto období se však příliv financí vlivem globální krize zpomaluje. Do toho se potřeby v domácnostech snížily, což ještě dál zbrzdilo ekonomickou výkonnost. S tímto problémem je spojena i vyšší nezaměstnanost, která postihuje zejména již problémové regiony. Vzájemné působení problémů pak podporuje dlouhodobou nezaměstnanost, kvůli prohloubení demotivace najít si nové zaměstnání, dále pak úplná ztráta odhodlanosti a předchozích zkušeností a dovedností a celkového sebevědomí.

To může obyvatele vést k osamostatnění, tedy například začít podnikat. Kolem roku 2012 výrazně stoupl počet podnikatelů, avšak aktivních podnikatelů byla jen polovina. Vysvětlením byl možná švarcsystém, který firmy podporovaly. Dávaly přednost pracovníkům se živnostenským listem a tím si tak zajistily výhodu při nákladech na zdravotní a sociální pojištění. Tato obchůzka zákonu má ale spoustu nevýhod pro obě strany. Zaměstnanec nemá nárok na dovolenou ani nemocenskou. Pracovní poměr lze velmi rychle rozvázat, bez výpovědní lhůty, zvyšuje se tak sociální nejistota pro zaměstnance. A v neposlední řadě jsou to úniky příjmů do státního rozpočtu. (Žižka, 2013)

4.3 Kraje ČR-charakteristika

V následujících bodech budou popsány všechny kraje ČR z geografického i ekonomického hlediska.

1. Hlavní město Praha, 1.294.513 obyvatel

Hlavní město, které je jediné zároveň krajem, má velmi důležitou roli ve střední Evropě, ať se jedná o obchod, nebo turistickou návštěvnost. Je zde největší koncentrace jak ekonomicky aktivních obyvatel, tak firem s většími počty zaměstnanců. Oproti tomu zemědělství je v Praze zastoupeno minimálně. Kvůli převážně zastavěné ploše je životní prostředí ne tak příznivé, jako v ostatních krajích. V Praze sídlí řada vedení nadnárodních firem například O2, ČEZ nebo Google. Sídlí zde i vláda, poslanecká sněmovna, senát a většina důležitých administrativních budov pro ČR. UNESCO chrání historické centrum a památky. Ročně do Prahy míří desetitisíce turistů.

2. Středočeský, Praha, 1.352.795 obyvatel

Jelikož tento kraj celý obklopuje hlavní město, je velmi různorodý. Kraj má pro svou blízkost k hlavnímu městu, dobré pracovní příležitosti. Rozšiřuje se zde farmářství, kde fungují menší soukromé podniky, které se zaměřují na bio kvalitu potravin. Významným průmyslovým městem je zde Kladno. Dále tu dominuje na automobilovém trhu firma ŠKODA AUTO a.s. v Mladé Boleslavi, která zaměstnává přes 25.000 osob a dováží vozy po celém světě. Pro konkurenceschopnou ziskovost firma vytvořila strategický program „Together“, který funguje od roku 2017 a zaměřuje se na plnění cílů do roku 2025. Firma za rok 2017 obdržela státní dotace ve výši 425 mil. euro. (Veřejný rejstřík a Sběrka listin - Ministerstvo spravedlnosti České republiky, 2017)

3. Jihočeský, České Budějovice, 640.196 obyvatel

Polohou druhý největší kraj ČR ale zároveň s nejmenší hustotou obyvatel. Výjimečným místem je zde Národní park Šumava a další chráněné krajinné oblasti. Ekonomicky aktivní obyvatelé Jižních Čech, se z jedné třetiny podílí na průmyslu. Hlavním centrem pro ekonomiku jsou České Budějovice. Mezi největší firmy toho kraje patří pivovar Budějovický Budvar a výrobce mléčných výrobků Madeta. Jižní Čechy jsou známé pro rybníkářství. Najde se zde i více než 5000 kulturních památek a rezervací. V cestovním ruchu jsou oblíbená místa kromě Šumavy i jezera Orlík a Lipno.

4. Plzeňský, Plzeň, 579.129 obyvatel

Plzeň je výhodným spojem mezi Prahou a regiony západní Evropy. Je zde velký skok mezi velkými městy a malými sídly. Typické pro tento region je větší počet menších obcí. V centru města Plzeň se nachází nejstarší pivovar ve střední

Evropě Plzeňský Prazdroj a je to právě pivo, které často láká turisty jak české, tak zahraniční. Kraj má příznivé podmínky pro zemědělství. Zemědělská plocha zaujímá polovinu zdejšího území. Kraj je díky své poloze oblíbený mezi zahraničními investory, například svou továrnu zde má japonský Panasonic. Své sídlo zde mají například Škoda Plzeň nebo Bohemia Sekt.

5. Karlovarský, Hradec Králové, 295.999 obyvatel

Kraj se může chlubit bohatými přírodními podmínkami a unikátními lázněmi. Velmi známé minerální prameny napomáhají městu s popularitou. Území je také vyhledáváno pro zimní sporty. Město často navštěvovali i historicky známé osobnosti jako například královna Marie Terezie, nebo skladatel Antonín Dvořák. Centrum je atraktivní pro studenty, kteří sem jezdí v letním období za účelem přivýdělku. V okrese Sokolov se těží hnědé uhlí a obecně kraj je známý pro výrobu porcelánu a minerálních vod. A v neposlední řadě se zde každoročně koná Mezinárodní filmový festival, který vždy přiláká tisíce turistů. Hlavní ekonomická aktivita zde probíhá v již zmiňovaném lázeňství.

6. Ústecký, Ústí nad Labem, 820.840 obyvatel

Bohatá ložiska hnědé uhlí dlouho zajišťovala energii pro celou zemi. Nyní se klade důraz na ekologičtější výrobu. Díky tomu se v kraji ovzduší zlepšilo. Tepelné elektrárny na uhlí podstoupily rekonstrukci čističky odpadních vod, tudíž Labe je o poznání čistší řekou. Podél řek Labe a Ohře je bohatá ovocnářská oblast. V současné době se pracuje na zlepšení dopravní infrastruktury, která by mohla mít velmi pozitivní ekonomické vlivy, např. dopravní dostupnost do potencionálního zaměstnání pro nezaměstnané. Kraj v minulosti byl také poměrně na nízké úrovni vzdělanosti, avšak nyní je snaha tento fakt vyvracet, například pomocí výstavby vysokých škol. Nejčastějším zaměstnáním zůstává zpracovatelský průmysl. Největšími zaměstnavateli jsou Mostecká uhelná společnost a Chemopetrol.

7. Liberecký, Liberec, 440.940 obyvatel

Největším podílem území jsou lesy, pokrývají kolem třetiny celého kraje. V roce 2008 byl kraj výrazně zasažen ekonomickou recesí, hlavně ve sklářském průmyslu. Přesto Liberecký kraj zůstal převážně průmyslovým regionem. Typické je zde těžení písku a zpracovávání kamenů, určené pro stavbu nebo i dekoraci. Zemědělství je pro kraj pouze doplňkovým odvětvím. Nejznámějším místem je zde hora Ještěd s televizním vysílačem, který slouží i jako hotel s restaurací a z jehož vrcholu lze vidět celý Liberec. Krkonoše, se střediskem Harrachov, nabízí široké využití zimních sportů. Naopak v letních časech je populární Máchovo jezero a jeho okolí s typickými roubenkami. Známymi firmami pro tento kraj jsou Jablotron a pivovar Svijany.

8. Kralovehradecký, Hradec Králové, 550.745 obyvatel

Kromě Českého ráje, se nejvíce navštěvují v kralovehradeckém kraji, Krkonoše. Nejvyšší hora ČR ročně přiláká tisíce turistů, i českých nadšenců zimních sportů. Krajské město je sídlem mnoha architektonických krás, hradů. Průmyslovou tradicí je zde textilnictví, strojírenství a potravinářství. K potenciálnímu investování je kraj připraven, a to za pomoci vytváření nových průmyslových oblastí. Prioritou pro zdejší obyvatele je vzdělání. Klade se zde důraz na středoškolské, tak vysokoškolské vzdělání a sídlí tu mnoho státních i soukromých škol.

9. Pardubický, Pardubice, 517.270 obyvatel

Převládá zde strojírenský, elektrotechnický a textilní průmysl. Kraj se velmi dobře podílí na státním exportu a mezi kraji je hned třetí. Známe jsou například autobusy Karosa, které mají světový dosah. Kraj má výbornou dopravní polohu. Sídlí zde letiště, doprava je možná i po vodě a železnice se zde spojují s Berlínem, či Vídní. Dále je region známý pro výrobu perníku a pro chov koní. K němu se váže tradiční nejsložitější dostih Velká Pardubická. V Kraji je i východočeské muzeum, divadlo, galerie a filharmonie. Mezi významné podniky po Pardubický kraj patří ETA a.s.

10. Vysočina, Jihlava, 508.952 obyvatel

Jihlava byla v minulosti, díky těžbě stříbra, jedno z nejbohatších měst na českém území. Prochází tu důležitá dálnice D1. Největším odvětvím je pro kraj zemědělství. Pěstují se zde hlavně brambory, olejninu a obilí. V posledních letech kraj přilákal několik zahraničních investorů, kteří zde investují hlavně v oboru vědy a výzkumu. Sídli zde známé například společnosti Pribina, nebo Kostecké uzeniny.

11. Jihomoravský, Brno, 1.179.955 obyvatel

Hlavním městem a zároveň druhým největším městem ČR je Brno. HDP kraje představuje téměř 11 % celkového HDP ČR. V posledních letech kraj vyniká podnikatelskými subjekty elektrotechniky, telekomunikace a technologií. V oblasti zemědělství zde dominuje pěstování vinné révy, dále pak ovoce a zelenina. V severní části je to pak lesnictví. Po Praze je to druhé největší centrum vysokých škol. Kraj je také bohatý na kulturní a historické památky.

Společnost MND zde těží ropu a další významným podnikem je výrobce traktorů Zetor.

12. Olomoucký, Olomouc, 633.925 obyvatel

Kraj, ležící v centru Moravy, se chlubí především bohatou historií i působivou přírodou. Patří k ekonomicky slabším regionům, ale postupně se zlepšuje. Významné je zde zemědělství, na které navazuje mnoho potravinářských podniků. Nejznámější památkou je sloup Nejsvětější Trojice, nacházející se v hlavním městě. Kromě náměstí města Olomouc je dalším středem pro návštěvníky také chráněná krajinná oblast Jeseníků, kam lidé směřují hlavně pro zimní sporty.

13. Zlínský, Zlín, 582.970 obyvatel

Zpracovatelský průmysl tvoří v kraji Zlín 16 % podniků. Lze tu nalézt proslulé léčivé prameny a významné je tu pěstování vinné révy. Do současnosti celý svět obdivuje podnikatelský plán, zde založené firmy Baťa. Oblíbená je také zdejší zoologická zahrada, která je nejnavštěvovanějším místem na celé Moravě. Kraj aktivně spolupracuje se světovými regiony. Sídlí zde firma Continental Barum s. r. o., která se zaměřuje na produkci pneumatik.

14. Moravskoslezský, Ostrava, 1.259.609 obyvatel

Největší kraj ČR, který byl v minulosti průmyslovou velmocí ve střední Evropě, se teď značně mění. Kromě zde tradičního hutnictví a těžby uhlí se kraj soustředí i na výrobu elektřiny, dopravních prostředků a tabákových výrobků. Klade tak větší důraz i na životních prostředí. Známy je o pro bohatý kulturní charakter. Každoročně láká tisíce návštěvníků převážně na hudební festivaly. Významná je zde kvalita školství, to dokazuje dostupnost čtyř vysokých škol. Sídlí zde strojírenská firma Vítkovice, Siemens ČR a Hyundai ČR. (Asociace krajů, b.r.) (Busines info - Regionální informace, 2018)

Odlíšnosti krajů

U ekonomických subjektů určitě dominuje Praha, dále Moravskoslezský, Středočeský a Jihomoravský kraj. Do zemědělsky aktivních krajů společně s rybolovem a lesnictvím se řadí kraje, které leží na Moravě, či v její blízkosti a společně ještě se Středočeským a Jihočeským krajem. Průmyslovými kraji jsou převážně Středočeský a Jihomoravský. Velikost podniků a koncentrace kapitálu jsou příčinami ekonomických disparit krajů. Dále zde mohou být sociální problémy, lidé v kraji nemusí poptávat produkty a služby místních firem, chybou na jejich straně může být i neatraktivní nabídka ze strany dodavatelů. Problém lze vidět i v podpoře malých a středních podniků. Podpory pro regiony bývají nespecifické a nezaměřují se odlišné potřeby.

4.4 Návrh indikátorů pro model hodnocení regionů

U přehledné analýzy by mělo být použito 10-15 indikátorů. Samozřejmě s růstem indikátorů roste nepřehlednost analýzy. U volby indikátoru se přihlíželo na již existující metody českého odborníka na regionální disparity, Aloise Kutscherauera. Základem pro tuto analýzu jsou z části indikátory z modelu ekonomické potence regionu. Tvoří téměř polovinu modelu. Z původního modelu nebylo možné použít všechny indikátory. HDP na zaměstnanou osobu, kde se většinou udává míra ekonomicky aktivních, ne přímo počet zaměstnanců, vyřazeno tedy pro nedostupnost dat. Podíl zaměstnanosti v sekundární sféře, kde každý autor udává jiné obory pro sekundární sféru a míra je zkoumána hlavně na ČR jako celek, tudíž důvod je stejný, jako u prvního indikátoru. I po přímém kontaktování ČSÚ nebylo možné zařadit indikátory Podíl domácností s čistými měsíčními příjmy pod hranici životního minima, jelikož v roce 2007 došlo ke změně výpočtů, tudíž souvislá řada existuje až od roku 2008. Objem exportu na obyvatele v krajích byl zase sledován pouze do roku 2010.

Navrhované indikátory / váhy

HDP na obyvatele / 0,15

Míra registrované nezaměstnanosti / 0,14

Míra ekonomické aktivity / 0,14

Čistý roční disponibilní důchod na obyvatele / 0,13

Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele / 0,11

Registrované subjekty s 1000 a více zaměstnanci / 0,1

Podíl vysokoškolsky vzdělaných zaměstnaných obyvatel / 0,08

Počet pracovišť v oboru věda a výzkum / 0,07

Kriminalita-počet registrovaných trestných činů na obyv. / 0,05

Nehodovost na obyvatele / 0,03

1 HDP na obyvatele

Ukazatel regionu, který odráží veškerou hodnotu všech služeb a zboží, které bylo vyprodukováno v regionu za určitý čas, snížený o hodnotu služeb a zboží použitých pro mezi spotřebu při jejich výrobě, nebo uskutečnění. Je to nejsledovanější ukazatel výkonnosti regionů a je základním podkladem pro regionální politiku. (Horká, 2013)

Určitě nepřekvapí vítězství Prahy na plné čáře. Může se ale diskutovat o objektivnosti ukazatele, jak bylo již zmíněno v předchozí kapitole. Mnoho lidí neuskutečňuje své požadavky na území, kde žije. S každým rokem pak více lidí dojíždí za zaměstnáním do hlavního města. Obecně je známo, že HDP ČR roste, s výjimkou ekonomické krize roku 2009, která se dotkla téměř všech krajů a do roku 2013 čísla kolísala. Po tomto roce ale HDP ve všech krajích roste. V tabulce ale čísla klesají. Je to kvůli tomu, že pražské HDP roste o mnoho rychleji než v ostatních krajích, jejich regionální rozdílnost je tedy značná.

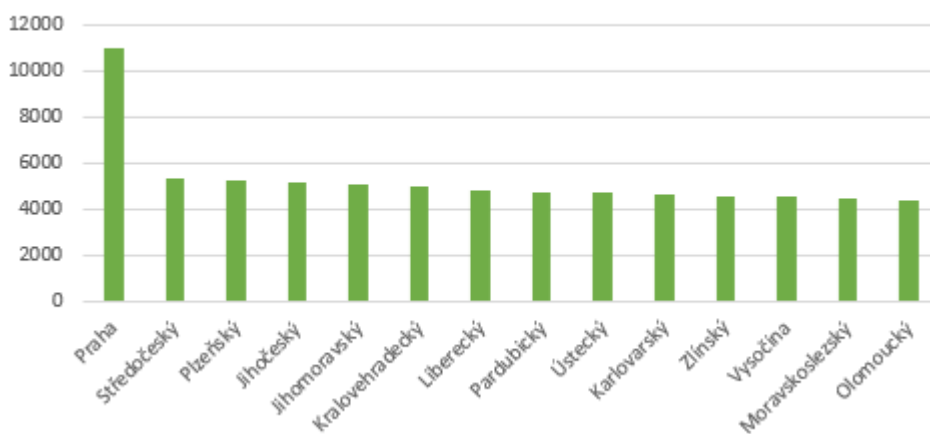
Zatímco v roce 2017 HDP na obyvatele v Praze bylo 997.560 Kč, v ostatních krajích byla hodnota minimálně o polovinu menší. Průměr na kraj v roce 2017 byl 438.804 Kč a na posledním místě s nejmenší hodnotou je Karlovarský kraj s 315.705 Kč na jednoho obyvatele. Neskončil však v celkovém bodování nejhůře. Na poslední příčce skončil Olomoucký kraj s celkově nejmenším průměrem HDP za celé období. Kraj je podprůměrný v podnikatelské aktivitě a skončil i na posledních příčkách v počtu registrovaných subjektu s 1000 a více zaměstnanci. Kraje s nejnižším HDP ovlivňuje nezaměstnanost. Největší podíl na HDP má určitě vývoz automobilů a elektrických zařízení. Z tohoto důvodu je Středočeský kraj hned na druhém místě (viz kapitola Kraje ČR-charakteristika). Dříve byl Středočeský kraj hlavním městem zastiňován. Zvětšování území Prahy, které má samozřejmě své limity se Středočeský kraj dostává pomalu, ale jistě do popředí. V posledních letech však kromě exportu automobilů a jejich součástek, roste domácí poptávka a spotřeby domácností.

Tabulka 3, HDP na obyvatele

Kraj/rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Body	Pořadí
Praha	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	11000	1
Středočeský	533	517	513	510	509	487	483	456	457	433	443	5341	2
Jihočeský	556	533	511	490	477	454	446	427	424	424	418	5158	4
Plzeňský	568	533	497	479	476	463	454	448	461	441	450	5270	3
Karlovarský	525	490	460	437	432	403	403	389	373	359	345	4617	10
Ústecký	545	503	468	443	419	399	395	395	389	383	381	4719	9
Liberecký	522	509	474	466	462	443	429	387	380	392	385	4848	7
Královéhradecký	533	522	491	474	472	450	432	417	417	405	394	5008	6
Pardubický	504	487	467	442	433	416	410	402	395	383	391	4730	8
Vysočina	477	446	424	416	415	416	406	394	384	385	385	4549	12
Jihomoravský	545	518	493	469	460	449	441	435	430	419	420	5080	5
Olomoucký	493	460	421	408	403	385	375	370	372	351	344	4382	14
Zlínský	482	483	449	423	416	405	394	385	372	375	382	4565	11
Moravskoslezský	514	479	438	409	391	381	373	363	383	393	384	4508	13

Zdroj: ČSÚ, 2019, vlastní zpracování

Obrázek 1, HDP na obyvatele

Zdroj: ČSÚ, 2019, vlastní zpracování

2 Míra registrované nezaměstnanosti

Negativní ekonomický jev, se kterým se pojí spousta problémů, především životní podmínky. Příčiny mohou být jako sociální, tak ze strany kraje, který nenabízí dostatečný počet pracovních příležitostí. Je to však jeden z nejdůležitějších ukazatelů ekonomiky a je třeba na něj brát zřetel. Při analýze je evidentní, že s dalšími lety se míra nezaměstnanosti obecně snižuje. Po roce 2004 byla míra zaměstnanosti oproti dnešní době vysoká. Důvodem mohlo být ukončení povinné vojenské služby a závěrem každého roku míra mírně stoupá, kvůli ukončení sezónních prací. Sezónnost se dá pozorovat hlavně v regionech, kde hlavním

odvětvím je zemědělství. V těchto krajích lidé často pracují na dobu určitou. Jejich pracovní příležitost, či následný výdělek může tak záviset na klimatických podmínkách.

Dále se dá změnu pozorovat v roce 2008, kdy česká ekonomika pomocí nezaměstnanosti reaguje na globální krizi. Pro některé regiony může být geografická poloha problémem, či výhodou. Kraje sousedící s Německem, či Rakouskem láká finančně zajímavá pracovní místa za hranicemi. Někteří čeští občané však současně při v evidenci na Úřadu práce, současně nelegálně pracují mimo území ČR. A naopak regiony sousedící se Slovenskem, můžou soupeřit o pracovní místa se slovenskými občany, pro které jsou atraktivní pracovní místa převážně v odvětví zemědělství. (Hrubá, 2009)

Zajímavým místem v časové řadě jsou však roky 2014 a 2015, kdy nezaměstnanost ve všech krajích, nejvíce ale však ve Středočeském. Klesla o celých 67 %. V kraji byly totiž zřízené nástroje aktivní politiky o zaměstnanosti a v květnu roku 2015 bylo podporou umístěno 3282 nezaměstnaných, plus 1578 uchazečů o práci bylo podpořeno pomocí rekvalifikačních kurzů. (Šindelář, 2015).

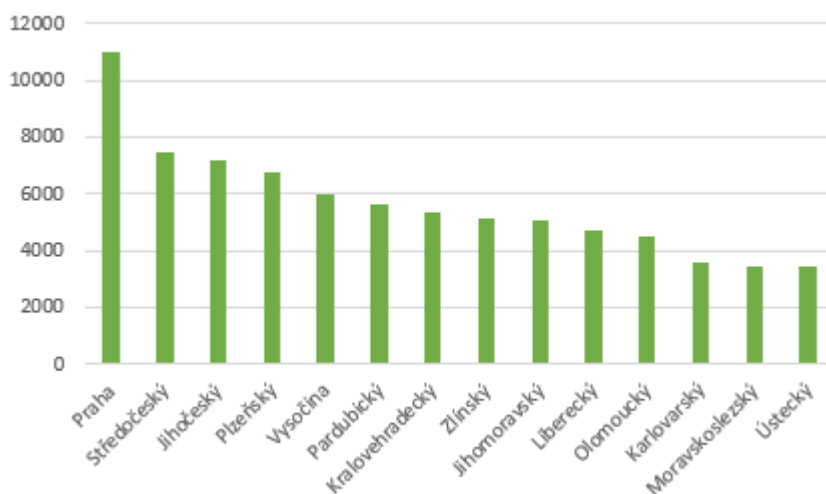
V roce 2017 byla historicky nejmenší nezaměstnanost od vzniku ČR. Středočeský, Plzeňský, a i Jihočeský a Kralovehradecký se přiblížily bodovým hodnotám nezaměstnanosti hlavního města. Co by určitě mohlo dále napomáhat českým firmám jsou investice. Negativním vlivem jsou ale zdoluhavé povolovací procesy, které je nutno podstupovat. Problémovou skupinou nezaměstnanosti jsou mladí lidé, kterým chybí praxe. Vstupem do EU tento předsudek ustupuje. Zejména podpora v cestování umožňuje větší rozhled mladých lidí a stoupající úroveň znalostí cizích jazyků.

Tabulka 4, Míra registrované nezaměstnanosti

Kraj/rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Body	Pořadí
Praha	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	11000	1
Středočeský	616	720	730	692	716	713	677	602	485	812	721	7484	2
Jihočeský	549	740	722	715	708	657	549	604	425	704	811	7182	3
Plzeňský	606	662	527	486	640	701	648	601	490	741	656	6758	4
Karlovarský	275	296	250	280	347	424	299	307	275	419	420	3592	12
Ústecký	204	245	239	304	336	367	291	333	292	371	437	3419	14
Liberecký	365	403	408	390	538	500	335	379	382	512	509	4721	10
Kralovehradecký	520	586	481	397	547	509	441	383	403	501	552	5320	7
Pardubický	513	549	524	475	518	650	405	373	389	613	610	5618	6
Vysočina	526	524	581	539	542	562	493	466	446	594	708	5981	5
Jihomoravský	352	449	431	447	487	481	386	461	408	565	582	5050	9
Olomoucký	342	384	322	400	415	477	405	341	323	474	606	4491	11
Zlínský	397	441	495	420	442	474	426	461	408	597	555	5115	8
Moravskoslezský	234	287	257	316	370	389	329	317	288	345	325	3456	13

Zdroj: ČSÚ, 2019, vlastní zpracování

Obrázek 2, Míra registrované nezaměstnanosti

Zdroj: ČSÚ, 2019, vlastní zpracování

3 Podíl vysokoškolsky vzdělaných zaměstnaných obyvatel ve věkové skupině 15 let a starších

Oproti roku 1993 se procento vysokoškolsky vzdělaných zvýšilo o více než 10 %. Dá se říct, že se hranice úrovně vzdělání posouvá. Snížilo se i procento lidí se základním vzděláním a lidí zcela bez vzdělání. Tím, že nejnižší míru nezaměstnanosti mají právě vysokoškoláci, posouvají obecně celou kvalitu vzdělání zaměstnaných lidí. Občas se spekuluje o studentech, kteří vystudují „zdarma“ státní vysokou školu a odcestují pak do zahraničí. Musí se ale přihlížet i na případy, kdy se vrátí zpět do ČR a posunou svůj obor díky novým zkušenostem, novým přístupem, inovacemi, či odlišným pohledem. Přesto se dnes spekuluje o kvalitě, a hlavně prestiži vysokých škol. Čísla například u nezaměstnanosti hovoří jasně. Vzdělání má pozitivní vlivy na zaměstnanost, HDP, tedy na chod ekonomiky obecně. To je důvod přidání tohoto indikátoru do analýzy práce.

Problémem může být i snižující se poměr lidí pracujících manuálně. Dá se to připisovat k vyspělejší technice a automatizaci. Některé obory zanikají úplně a moderní doba otevírá nové. Města, ve kterých sídlí průmyslové střední školy, nebo školy s výučným listem s možností maturity, začaly aktivně lákat studenty. Trend by se tak mohl zpět obracet k praktickým a manuálním oborům. V budoucnu tak snad nebudou vznikat kvalifikační potíže.

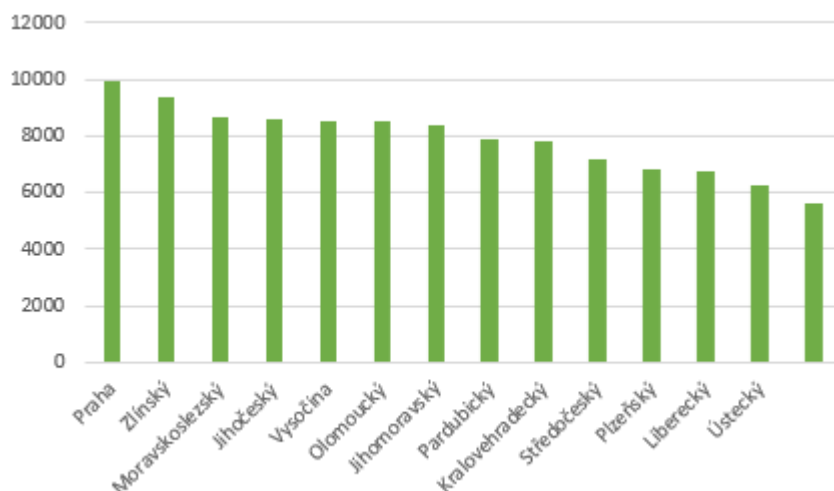
Praha nepřekvapuje a obsazuje první příčku. Každý rok průměrně vydá 40.000 studentů s vysokoškolským titulem. Počet studentů je vymezený na studenty s českým občanstvím. Mile překvapil Zlínský kraj, který se v přepočtu na obyvatele drží v těsnosti za hlavním městem. Ve Zlíně sídlí Univerzita Tomáše Bati a nabízí ekonomické, humanitní, pedagogické, technické a umělecké obory. Na třetím místě je Moravskoslezský kraj, ze kterého se studenti sjíždí do zmíněného Zlína, nebo do Brna, či Ostravy. Další skončil kraj Jihočeský, který v Brně nabízí až 45 různých oborů. Sídlí zde například Mendelova univerzita, Univerzita obrany, Vysoké učení technické, nebo Vysoká škola obchodní a hotelová. Překvapením je až na desátém místě Středočeská kraj. Který sice má asi o 10.000 vysokoškoláků více než Zlínský kraj, poměrově má ale jedenkrát větší počet obyvatel. Nejhůře dopadl kraj Karlovarský. Důvodem může být špatná dostupnost. V Karlových Varech je pouze studijní středisko soukromé školy a dále ekonomická fakulta v Chebu. Nabízel by se tedy program pro podporu vzdělání. Zřídit zde další dceřinou fakultu další vysoké školy, jako je v Chebu fakulta ekonomická z Plzeňské Univerzity, nebo naplánovat řízenou dopravu do univerzit v nejbližším okolí (Plzeň, Praha).

Tabulka 5, Podíl vysokoškolsky vzdělaných

Kraj/rok	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	Body	Pořadí
Praha	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	997	969	946	9911	1.
Středočeský	612	647	671	697	717	738	763	772	774	765	7158	10.
Jihočeský	691	735	778	823	863	904	951	961	949	935	8589	4.
Plzeňský	601	627	655	672	683	704	732	730	721	709	6833	11.
Karlovarský	467	495	530	562	566	578	609	610	629	606	5653	14.
Ústecký	560	588	603	621	633	636	656	667	669	655	6287	13.
Liberecký	564	608	640	667	692	696	722	726	731	707	6751	12.
Kralovhradecký	668	696	719	753	780	809	848	865	860	845	7841	9.
Pardubický	674	704	729	765	792	814	852	873	871	843	7917	8.
Vysočina	704	741	779	816	856	892	926	947	948	937	8544	5.
Jihomoravský	785	805	821	836	845	843	864	866	859	846	8370	7.
Olomoucký	734	771	801	840	871	883	902	906	910	890	8507	6.
Zlínský	820	852	884	928	944	953	990	1000	1000	1000	9372	2.
Moravskoslezsk	732	768	802	857	888	900	927	951	937	918	8681	3.

Zdroj: ČSÚ, 2019, vlastní zpracování

Obrázek 3, Podíl vysokoškolsky vzdělaných

Zdroj: ČSÚ, 2019, vlastní zpracování

4 Podíl čistého ročního disponibilního důchodu na obyvatele

Disponibilním důchodem se měří bohatství domácností. Je to důchod, se kterým domácnosti mohou reálně vynakládat. Jde o finanční částku výdajů odečtených od důchodů, tedy částku, kterou domácnosti mohou utratit za spotřebu a úspory. U podílu, kdy ČR má 100 % nám indikátor ukazuje, z kolika % kraj přispívá na státní disponibilní důchod. U HDP je ukazatel ovlivněn dojížděním do zaměstnání a koncentrací firem a kapitálu na jednom konkrétním území, čistý disponibilní důchod lépe hodnotí úroveň života v regionech. Roli zde hrají i sociální dávky, podpory a nemocenské. Ty jsou typické pro více zaostávající regiony, a to jen ten důvod, proč rozdílnosti nejsou tak viditelné jako u ukazatele HDP. Dalším rozdílem je jeho využití, které je omezené v rámci sledování zemí EU. Oproti ukazateli HDP nemá Praha tak výrazný náskok jako u tohoto ukazatele. Důkazem může být fakt, že ukazatel vyjadřující blahobyt občanů je mířen pouze na obyvatele daného území a nezahrnuje občany, kteří do hlavního města dojíždějí. Středočech tedy čerpá z Prahy finance a ty se pak připočtou právě Středočeskému kraji. Podobně zkreslené to může být u ostatních velkých měst, kam směřuje mnoho lidí, třeba i z jiných krajů. V průběhu let tedy čistý disponibilní důchod rostl, až na roky v době ekonomické krize, kdy začal zpomalovat, následně klesat. Po roce 2014 však začal opět růst. Vyjma Prahy, Středočeského a

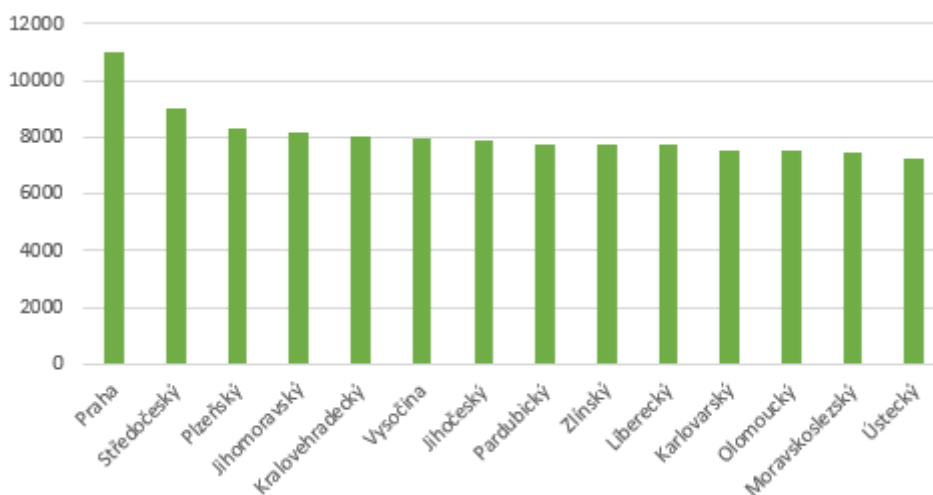
Plzeňského kraje dominuje u tohoto ukazatele kraj Jihomoravský. Obecně co se týče podílů časová osa nemá v jednotlivých letech značné výkyvy.

Tabulka 6, Podíl čistého ročního disponibilního důchodu na obyvatele

Kraj/rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Body	Pořadí
Praha	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	11000	1
Středočeský	783	803	798	829	815	820	840	819	824	813	838	8982	2
Jihočeský	723	723	743	720	706	711	718	715	726	724	707	7918	7
Plzeňský	722	748	759	759	735	750	774	779	772	791	751	8339	3
Karlovarský	655	659	655	683	655	740	746	679	687	700	693	7551	11
Ústecký	645	643	658	681	656	670	666	665	657	663	656	7260	14
Liberecký	696	699	687	706	698	696	705	704	712	714	716	7732	10
Kralovhradecký	709	715	727	745	715	719	739	738	749	753	730	8040	5
Pardubický	671	691	701	713	681	698	724	716	732	730	713	7771	8
Vysočina	690	708	717	725	698	718	727	730	735	745	729	7922	6
Jihomoravský	685	717	726	736	729	729	751	762	769	780	751	8134	4
Olomoucký	665	682	694	697	658	678	694	681	691	696	678	7514	12
Zlínský	704	712	707	705	674	694	710	706	716	731	696	7755	9
Moravskoslezský	640	657	685	692	665	681	690	683	693	693	675	7455	13

Zdroj: ČSÚ, 2019, vlastní zpracování

Obrázek 4, Podíl čistého ročního disponibilního důchodu na obyvatele

Zdroj: ČSÚ, 2019, vlastní zpracování

5 Kriminalita-počet registrovaných trestných činů na obyvatele

Ukazatel bezpečnosti regionu, tudíž dobré podmínky jak pro žití, tak pro podnikatelskou činnost, zajišťuje ukazatel kriminality, tedy počet registrovaných trestných činů na jednoho obyvatele. Zařazen je do sociální sféry, přesněji do problémového celku sociální patologie. V této práci je to jediný ukazatel, kde nevíteží se svou bezpečností Praha, ale v letech 2005-2008 je příkladem pro ostatní kraje region Vysočina. Prvenství ostatních let připadá na kraj Karlovarský. V hlavním městě je tendence dlouhodobě klesající.

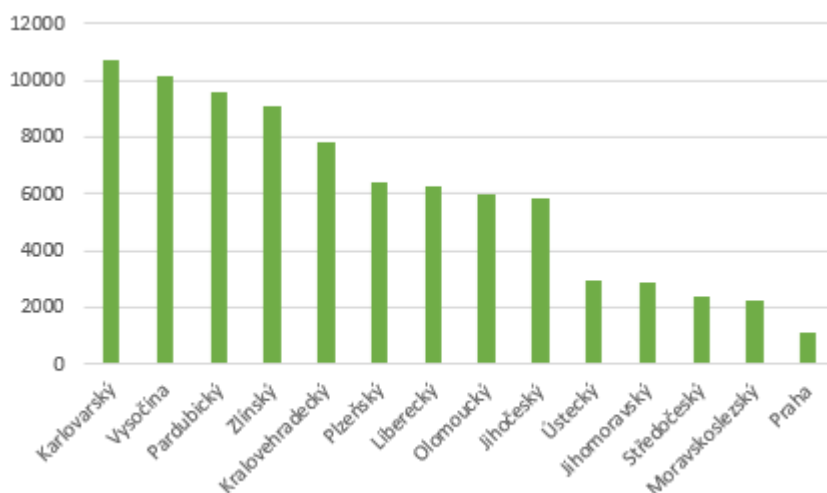
Výjimkou jsou roky 2008 a 2009 kdy čísla neklesala, dokonce stoupala z 82.957 na 83.981 trestných činů v Praze. Důsledkem mohla být ekonomická krize, kde strategií větších firem, které se v hlavním městě koncentrují, bylo propouštění primárně zahraničních zaměstnanců. V ostatních krajích počty v tomto období buď stagnují, nebo mírně klesají. V roce 2013 došlo k nárůstu trestných činů. Podle tehdejšího policejního prezidenta Kučery je dlouhodobě kriminalita ovlivněna změnami legislativy trestního zákoníku. Tento výkyv by se ale mohl i týkat amnestie tehdejšího prezidenta Václava Klause. (Policie ČR, 2019)

Tabulka 7, Kriminalita-počet registrovaných trestných činů na obyvatele

Kraj/rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Body	Pořadí
Praha	92	110	107	105	107	109	105	100	94	90	88	1107	14
Středočeský	220	219	208	215	208	215	213	219	216	225	225	2384	12
Jihočeský	508	612	557	618	519	547	541	546	458	455	461	5824	9
Plzeňský	588	626	585	618	574	590	591	598	561	546	515	6391	6
Karlovarský	864	909	983	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	10755	1
Ústecký	249	278	268	298	270	268	276	275	259	272	271	2984	10
Liberecký	554	599	574	601	577	593	583	587	538	514	542	6263	7
Královhradecký	710	707	709	773	714	737	703	760	661	669	684	7826	5
Pardubický	854	917	882	958	894	885	843	902	803	842	840	9619	3
Vysočina	1000	1000	1000	983	915	942	888	936	830	834	832	10159	2
Jihomoravský	256	288	280	294	271	271	257	275	248	241	231	2911	11
Olomoucký	581	611	596	621	579	565	528	555	478	455	430	5998	8
Zlínský	828	884	853	880	842	879	853	891	764	720	674	9068	4
Moravskoslezský	223	244	218	213	200	191	187	191	181	189	188	2225	13

Zdroj: ČSÚ, 2019, vlastní zpracování

Obrázek 5, Kriminalita-počet registrovaných trestných činů na obyvatele

Zdroj: ČSÚ, 2019, vlastní zpracování

6 Míra ekonomické aktivity

Míra se počítá pro občany starší 15 let, a to jako podíl ekonomicky aktivních na celkovém počtu obyvatel. Ekonomická aktivita může být závislá na vzdělání obyvatel. Člověk s vyšším vzděláním by měl mít teoreticky nižší pravděpodobnost stát se nezaměstnaným. Indikátor se omezuje horní hranicí 64 let, aby nebyl ovlivněn stárnoucí populací. (DV Monitor, b.r.)

Od roku 2006 míra průběžně stoupala až do roku 2009 kdy se následkem ekonomické krize zastavila a do roku 2012 mírně klesala. Nejnížší hodnoty byly naměřeny v roce 2010 a to konkrétně v Olomouckém kraji. Tento kraj skončil i na posledním místě v celkovém hodnocení. Řešením by mohlo být s rychlou platností veřejně prospěšné práce, nebo podpora investorů, kteří by mohli vytvořit nové pracovní pozice. Sníží se tak počet proplácení sociálních dávek a ekonomika by se tak měla znovu nastartovat. Město navíc nabízí již vytvořené průmyslové zóny a kancelářské komplexy.

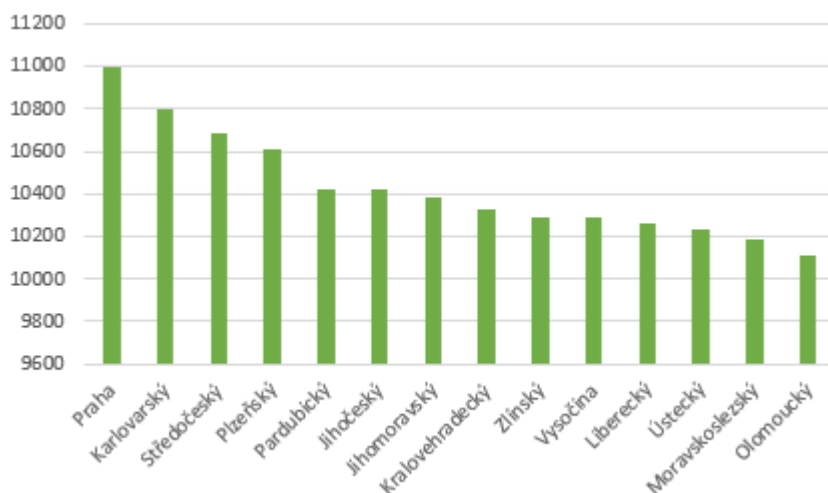
V Praze se hodnoty pohybují kolem 60 %. Pokud by se ale čísla očistila od sezónních vlivů byla by hodnota asi o 10-15 % vyšší. V porovnání muži si vedou ještě o pár procent lépe, tam jsou dnes čísla kolem 83 %. (Busines Info, 2018)

Tabulka 8, Míra ekonomické aktivity

Kraj/rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Body	Pořadí
Praha	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	11000	1
Středočeský	965	964	970	953	960	975	975	976	983	986	973	10681	3
Jihočeský	960	965	968	940	933	954	932	926	951	945	942	10417	6
Pízeňský	959	954	976	952	949	966	960	972	970	984	966	10608	4
Karlovarský	992	993	990	978	991	975	968	984	977	982	972	10803	2
Ústecký	975	931	931	915	924	937	916	926	928	921	927	10231	12
Liberecký	953	933	920	916	932	936	929	927	934	946	939	10265	11
Kralovhradecký	956	949	947	927	924	934	932	940	936	947	937	10329	8
Pardubický	943	938	946	924	924	935	945	965	968	969	962	10420	5
Vysočina	943	965	949	926	934	931	917	937	937	926	923	10288	10
Jihomoravský	932	933	929	918	934	940	947	963	959	970	961	10384	7
Olomoucký	940	931	928	917	894	911	925	907	910	920	922	10107	14
Zlínský	942	954	943	913	913	934	929	948	938	952	926	10294	9
Moravskoslezský	924	915	933	921	911	923	923	929	930	935	943	10188	13

Zdroj: ČSÚ, 2019, vlastní zpracování

Obrázek 6, Míra ekonomické aktivity

Zdroj: ČSÚ, 2019, vlastní zpracování

7 Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele

Výše investic je důležitým faktorem ekonomické prospěšnosti. K růstu ekonomiky přispívá nejen přímo vynaložené výdaje, ale i budoucí potenciál konkrétní investice. V dalších obdobích je možno investice (aktiva) rozšiřovat, nebo inovovat. Ukazatel zachycuje fixní aktiva, tj. budovy, domy, stroje, dopravní prostředky, výzkum a vývoj, software a biologické zdroje. THFK v ČR stále roste, a to z důvodu vysoké závislosti ekonomiky na průmyslové výrobě, se kterou je spjatá nutnost investování do strojů, továren a hal. V roce 2015 je vidět rapidní nárůst. Je to kvůli růstu vládních institucí, kde je nutné využít velký objem financí z fondů EU do konce zmiňovaného roku. V Moravskoslezském kraji se do roku 2015 rekonstruovalo a inovovalo Letiště Leoše Janáčka v Ostravě.

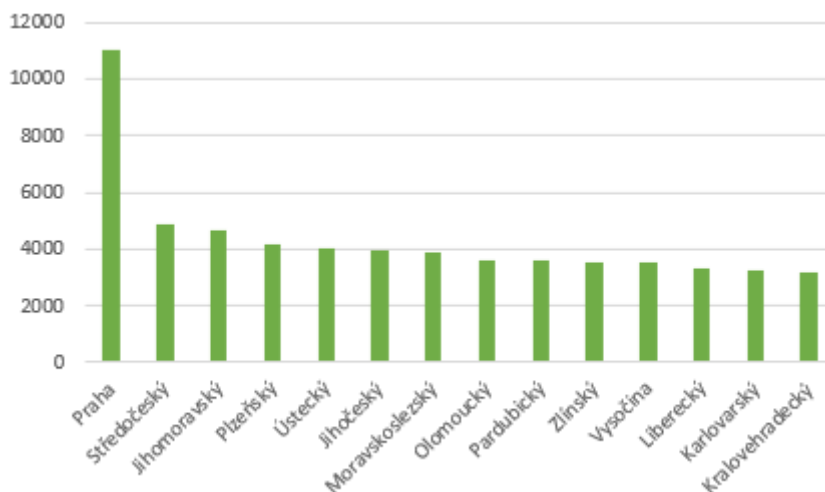
Dále je vidět nárůst konkrétně u Moravskoslezského kraje mezi lety 2007 a 2008. Důvodem je výstavba Jihokorejské automobilky Hyundai. Investice ve výši 31 miliard korun produkuje ročně až 300.000 vozů a je zaměstnáním pro 3500 obyvatel. Významnými roky pro Zlínský kraj je 2014, kdy město Zlín stavělo obchodní centrum, rekonstruovali park a investice putovaly i do inovací třech nemocnic. Investice jsou důležité pro schopnost konkurovat a obecně zlepšují služby pro obyvatele krajů. Zvyšují produktivitu práce a nepřímo i výši mezd. Na posledním místě v hodnocení skončil Královéhradecký kraj. Kraj trpí nedostatkem financí pro investování. Přitom míst pro investici je zde několik. Od sociálních služeb pro infrastrukturu, jak uvedl hejtman Štěpán v deníku pro východní Čechy. (On-line deník, 2018)

Tabulka 9, Tvorba hrubého fixního kapitálu

Kraj/rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Body	Pořadí
Praha	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	11000	1
Středočeský	529	462	413	402	416	460	479	431	457	401	444	4893	2
Jihočeský	404	349	350	343	400	358	364	391	378	329	321	3986	6
Plzeňský	529	404	352	423	393	385	368	350	337	328	332	4200	4
Karlovarský	323	256	282	278	355	352	371	251	287	284	251	3290	13
Ústecký	316	344	325	341	443	424	407	375	365	319	340	3999	5
Liberecký	320	274	310	288	299	320	348	281	339	283	283	3346	12
Kralovhradecký	295	277	280	294	297	274	267	241	310	335	316	3186	14
Pardubický	313	318	335	295	372	341	336	292	337	353	314	3606	9
Vysočina	337	341	287	306	316	324	343	298	355	314	316	3537	11
Jihomoravský	470	446	450	425	451	449	445	360	422	386	396	4701	3
Olomoucký	330	308	313	380	371	341	330	296	333	312	314	3629	8
Zlínský	344	300	292	289	333	338	336	291	369	342	336	3571	10
Moravskoslezský	361	323	389	334	358	379	389	346	337	365	308	3889	7

Zdroj: ČSÚ, 2019, vlastní zpracování

Obrázek 7, Tvorba hrubého fixního kapitálu

Zdroj: ČSÚ, 2019, vlastní zpracování

8 Počet pracovišť v oboru věda a výzkum

Věda, výzkum a s ní spojené technologie a inovace, je z delšího časového úseku důležitý nástroj pro ekonomický růst, zaměstnanost a udržitelný rozvoj. Jejich výsledky a následné využití je dnes nepostradatelnou součástí.

Největším nárůstem počtu pracovišť vědy a výzkumu byl rok 2009. Další dva roky se počty dál zvyšovaly. Reagovalo se možná strategický dokument, schválený vládou v březnu 2008. Cílem bylo stimulovat znalostní rozvoj společnosti, který měl vést k růstu

konkurenceschopnosti české ekonomiky, k hospodářskému růstu, ke zlepšení životního prostředí a ke zkvalitnění životní úrovně ČR. (Úřad vlády ČR, 2017)

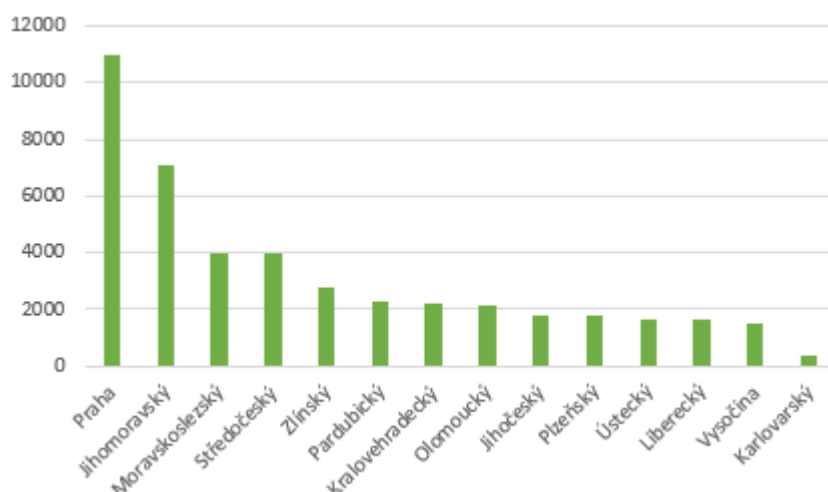
Opět nepřekvapí vítězství Prahy, kde se koncentruje největší počet vysokých škol, akademických ústavů, ale také firem zabývajících se touto oblastí, které vědě a výzkumu značně napomáhají. Na druhém místě Jihomoravský kraj, který je i na druhém místě s počtem fakult a vysokých škol. Je tedy viditelné, že počty pracovišť závisí občas také na počtu vysokých škol kraje. (Atlas školství, 2018)

Tabulka 10, Počet pracovišť v oboru věda a výzkum

Kraj/rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Body	Pořadí
Praha	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	11000	1
Středočeský	304	298	301	334	340	373	390	382	401	409	415	3946	4
Jihočeský	151	143	154	157	168	161	167	160	172	175	191	1800	9
Pízeňský	138	133	132	149	152	177	181	159	172	185	194	1772	10
Karlovarský	31	34	33	35	30	33	33	30	37	31	31	358	14
Ústecký	134	133	141	127	136	151	161	150	175	169	171	1647	11
Liberecký	126	123	132	141	140	142	138	150	172	185	183	1633	12
Královohradecký	178	178	176	185	206	215	217	207	212	223	222	2218	7
Pardubický	200	181	183	194	209	218	219	207	206	223	213	2252	6
Vysočina	127	106	131	132	136	132	132	137	154	165	165	1515	13
Jihomoravský	543	519	565	586	646	682	709	678	712	734	699	7073	2
Olomoucký	168	173	170	181	188	198	203	211	233	222	222	2169	8
Zlínský	231	212	217	218	245	268	263	267	280	283	297	2781	5
Moravskoslezský	306	300	314	324	348	391	404	376	402	412	393	3969	3

Zdroj: ČSÚ, 2019, vlastní zpracování

Obrázek 8, Počet pracovišť v oboru věda a výzkum

Zdroj: ČSÚ, 2019, vlastní zpracování

9 Nehodovost na obyvatele

Vlivy nehodovosti se dají sledovat ze dvou pohledů. Prvním jsou nehody způsobené technickou závadou komunikace. Ta se však podílí na dlouhodobé celkové nehodovosti minimálně (do 1 %). Stav vozovky může být přímo narušen, nebo ovlivněn aktuálním počasím. V tomto případě kraj nemůže snížit nehodovost technickým zásahem. Může však informovat občany o aktuálním stavu vozovky, nebo při větší nehodovosti se zaměřit na konkrétní problémovou skupinu a pomocí školení, či kurzů zlepšit řídičské schopnosti obyvatel. Záleží pak i na přístupu obyvatel, kteří by měli akceptovat vyhlášky a aktivně se podílet na prevenčních opatření. Menší regiony aktuálně nabízejí službu, kde pomocí SMS zpráv informují obyvatele o povětrnostních podmínkách, či možné ledovce. Nejvíce nehod způsobí motorkáři a to až 50 % z celkových nehod. To by mohla být cílová skupina právě pro zvýšení pozornosti. Kromě nesprávného způsobu jízdy je častým důvodem nehody nepřiměřená rychlost. Města se mohou zapojit umístěním informačních rychlostních radarů při vjezdu do obce. Nehody se nejčastěji stávají právě přímo v obci. (Centrum služeb pro silniční dopravu, 2017)

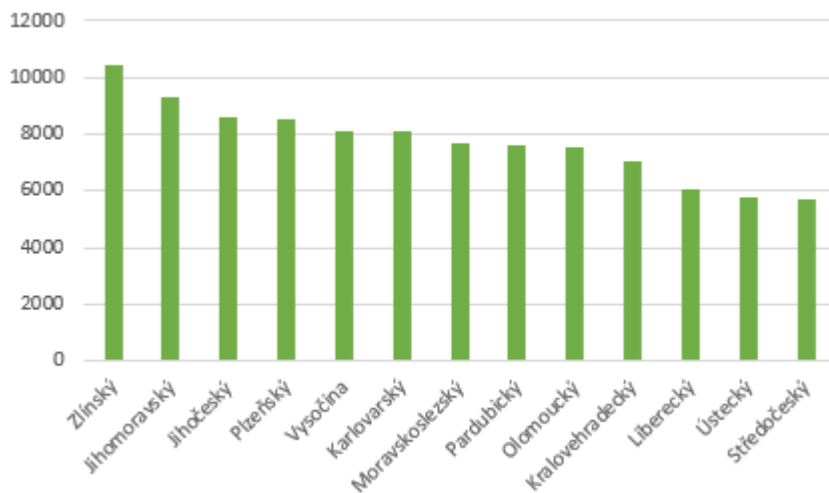
Změnu v tabulce je možno vidět z roku na 2008 na rok 2009. Příčinou je změna zákona, která před rokem 2009 nařizovala povinnost nahlásit škodu převyšující 50.000 Kč, od roku 2009 se částka zvýšila na 100.000 Kč. Na prvním místě analýzy je Zlínský kraj. Jeho prvenství určitě není podceňováno, příčinou ale může být nejmenší počet silnic na 1000 km a je i v posledních příčkách ve vlastnictví motorového vozidla na 1000 obyvatel. Posledním místem asi nepřekvapí Praha, kde je největší koncentrace dopravy. Poté Středočeský kraj, kde tisíce lidí denně směřuje právě do hlavního města.

Tabulka 11, Nehodovost na obyvatele

Kraj/rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Body	Pořadí
Praha	459	458	386	244	208	256	324	362	329	328	324	3680	14
Středočeský	455	627	528	339	386	442	564	626	573	592	561	5694	13
Jihočeský	736	707	626	605	664	721	918	969	858	905	876	8587	3
Píseňský	705	700	601	541	613	629	767	995	1000	1000	1000	8551	4
Karlovarský	688	685	626	528	534	696	1000	1000	873	829	643	8102	6
Ústecký	802	771	643	317	349	397	507	543	497	471	476	5773	12
Liberecký	674	687	584	306	343	414	526	627	621	628	623	6034	11
Královhradecký	811	804	711	457	452	493	598	718	655	687	668	7053	10
Pardubický	874	836	715	449	464	493	641	771	756	824	811	7634	8
Vysočina	843	804	736	850	649	675	718	747	694	688	710	8116	5
Jihomoravský	915	901	766	962	616	671	811	945	852	926	963	9328	2
Olomoucký	888	851	725	443	466	511	670	777	722	745	738	7534	9
Zlínský	1000	1000	1000	1000	1000	1000	899	958	849	883	844	10433	1
Moravskoslezský	870	851	718	443	474	521	697	798	740	758	773	7642	7

Zdroj: ČSÚ, 2019, vlastní zpracování

Obrázek 9, Nehodovost na obyvatele

Zdroj: ČSÚ, 2019, vlastní zpracování

10 Registrované subjekty s 1000 a více zaměstnanci

Mimo ekonomický přínos zajišťují velké firmy pracovní příležitosti pro obyvatele. Výhodou velkých podniků je vyšší produktivita práce, vlastní výzkum a vývoj a vyšší konkurenceschopnost. Samozřejmě větší podniky mají větší zisky. Těmi největšími v ČR jsou Škoda Auto, ČEZ a O2. Ty se podílejí velkou účastí na ekonomice ČR.

Větší firmy sídlí především v Praze, protože využívají bohatou strukturu jiných ekonomických subjektů, se kterými si vyměňují služby. Je jich téměř 35 % c celkového počtu firem s 1000 a více zaměstnanci. Do této skupiny patří i státní instituce s vysokými počty zaměstnanců, které na území hlavního města sídlí. Mezi prvním a druhým místem je vidět velký propad. Zatímco v Praze je v roce 2016 registrovaných 176 firem, v Moravskoslezském, který obsadil hned druhé místo pouze 45. (ČSÚ, 2019)

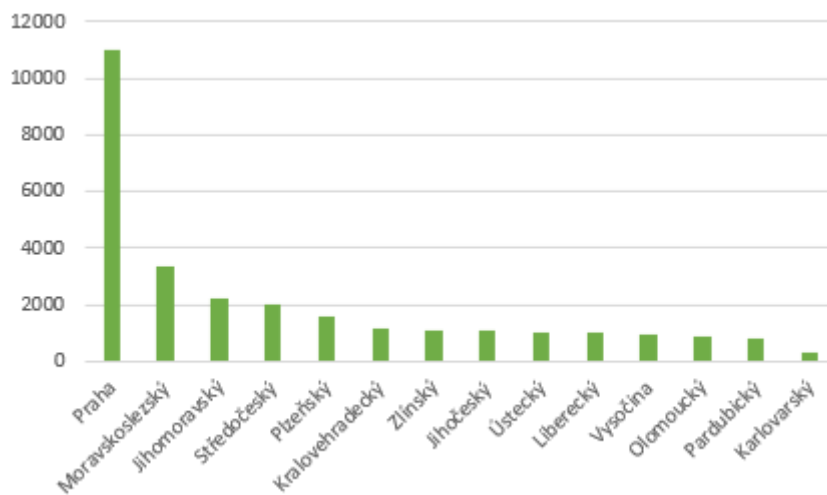

Tabulka 12, Registrované subjekty s 1000 a více zaměstnanci

Kraj/rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Body	Pořadí
Praha	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	11000	1
Středočeský	256	248	240	173	186	138	144	137	130	188	180	2020	4
Jihočeský	91	99	101	90	114	97	92	123	104	91	78	1079	8
Plzeňský	124	149	147	150	157	166	150	137	130	149	120	1579	5
Karlovarský	41	33	31	23	29	28	26	27	26	26	18	308	14
Ústecký	132	99	116	120	79	76	78	75	91	84	84	1035	9
Liberecký	107	116	109	105	86	83	78	82	78	84	72	1000	10
Královéhradecký	91	99	116	128	121	110	111	110	97	97	78	1159	6
Pardubický	91	107	85	75	64	69	65	68	71	84	66	848	13
Vysočina	99	116	109	68	79	97	85	75	78	78	66	948	11
Jihomoravský	231	231	256	211	179	207	176	178	182	188	168	2207	3
Olomoucký	91	83	93	68	71	62	72	75	84	97	90	887	12
Zlínský	91	91	78	98	71	83	78	82	84	84	263	1104	7
Moravskoslezský	306	331	364	338	321	310	301	288	253	286	275	3374	2

Zdroj: ČSÚ, 2019, vlastní zpracování

Obrázek 10, Registrované subjekty s 1000 a více zaměstnanci

Zdroj: ČSÚ, 2019, vlastní zpracování

5 Výsledky šetření a diskuze

Predikce se naplnila a jako nejvíce prosperující region v analýze vyšla Praha s 10.199 body. A hned při pohledu na druhé místo je vidět, jak je disparita v ČR stále aktuální. Středočeský kraj je sice druhý za Prahou, ztrácí na ni ale téměř 4000 bodů. Rozdíl je oproti dalším příčkám značný. Středočeský kraj naopak překvapením není. Je zde jedna z největších průmyslových firem Škoda Auto a.s., která sídlí v Mladé Boleslavi. Kraj nejvíce pohořel u ukazatele nehodovosti, kde skončil na předposledním místě. Doprava je v kraji sice nepřetržitá, ale v nehodovosti a kriminalitě kraj opravdu pokulhává. Ve všech ostatních indikátorech byly Středočeši téměř pokaždé na druhém místě. Mezera je též vidět u ukazatele vysokoškolsky vzdělaných.

Jihomoravský kraj ztrácí na Středočeský pouze 83 bodů. Rozdíl není tak značný a druhé až páté místo bychom mohli pojmenovat jako podobně prosperující regiony. Kraj, který velice překvapil, je kraj Zlínský. Sice se v ekonomických ukazatelích držel na spodních příčkách, ale tam kde ztrácela Praha, Zlín dominoval. Dokonce u vzdělání byl hned za hlavním městem. To je zřejmě důvod, proč si vedl tak dobře. Do zdejších vysokých škol se sjíždí za vzděláním mnoho obyvatel i z okolních krajů. Dá se tak vydedukovat, že kraj nemusí být ekonomicky mezi nejlepšími, pokud klade důraz na sociální ukazatele a vede si v nich nadprůměrně. Ekonom Pavel Sobišek dokonce pro on-line deník sdělil, že Zlínský kraj se vyrovnává průmyslovým částem Německa. Důkazem je rok 2014, kdy podíl zpracovatelského průmyslu byl 43 %, který zajistil právě Zlínský kraj. Ekonomika zde funguje díky fungování velkých podniků. Nevyužitý potenciál vidí v cestovním ruchu. (On-line deník, 2016)

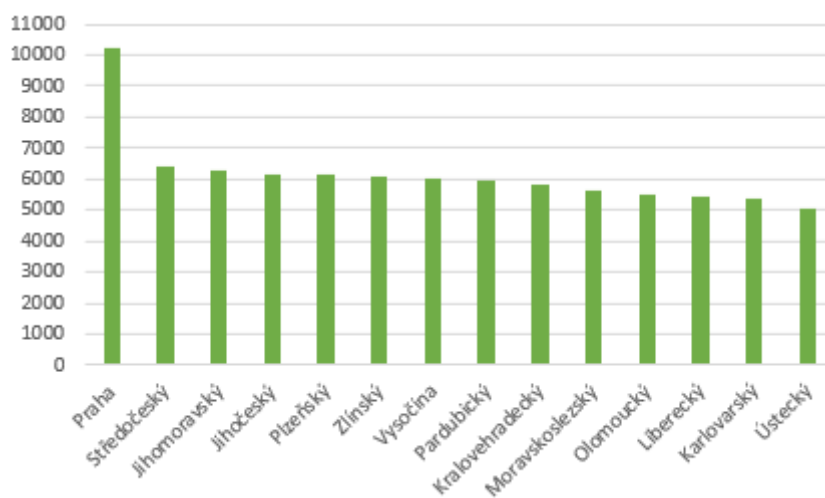
Na rozdíl od Zlínského kraje, kraj Ústecký velmi nepřekvapil. Kraj ani v jednom z hodnotících ukazatelů nevyňikal. Na Zlínský kraj ztrácí téměř 1000 bodů a je zařazen do skupiny neprosperujících regionů společně s krajem Olomouckým, Libereckým a Karlovarským. Kraj Karlovarský vynikal v míře ekonomické aktivity a v počtu trestných činů. Přesto to na ostatní kraje nestačilo a kraj je umístěn na předposledním místě. Ostatní neprosperující kraje se v jednotlivých hodnoceních držely vždy na spodních pozicích. Jednotlivé ukazatele zpětně ukazují důvody umístění v celkovém hodnocení. Je tedy jasné, kde má každý konkrétní region mezery.

Tabulka 13, Výsledky šetření prosperujících regionů

Prosperující regiony	1.	Praha	10199
	2.	Středočeský	6391
	3.	Jihomoravský	6308
	4.	Jihočeský	6175
Méně prosperující regiony	5.	Plzeňský	6173
	6.	Zlínský	6064
	7.	Vysočina	6015
	8.	Pardubický	5947
	9.	Kralovehradecký	5839
	10.	Moravskoslezský	5634
Neprosperující regiony	11.	Olomoucký	5524
	12.	Liberecký	5447
	13.	Karlovarský	5340
	14.	Ústecký	5047

Zdroj: ČSÚ, 2019, vlastní zpracování

Obrázek 11, Výsledky šetření prosperujících regionů

Zdroj: ČSÚ, 2019, vlastní zpracování

Pro účely převážně ekonomické vyspělosti regionů byly použity jednotky NUTS 3. Pro následující analýzu regionů bylo zvoleno 10 indikátorů. Ty byly vybrány na základě inspirace a rozboru metodik v předchozích kapitolách. Problematikou se také zabývala již zmiňovaná Lenka Horká. Ta zkoumala regiony na úrovni NUTS 2 mezi ČR a dalšími 26 zeměmi EU. Vybrala 22 ukazatelů socioekonomické vyspělosti, ale kvůli nedostupnosti některých dat, 4 ukazatele byly vyřazeny. Dalším omezením byla nedostupnost dat pro regiony NUTS 2, data zde tedy byla doplněna za územní celky NUTS 1.

Naštěstí díky analýze území jednoho státu se dalo tomuto problému v této vyhnout. V diplomové práci autorky bylo použito 18 indikátorů, což může způsobovat nepřehlednost. Z tohoto důvodu je v této práci snížený počet na 10. U ukazatelů byl problém podobný. I zde, se pro nedostupnost dat, vyřadily některé z indikátorů. Autorka dospěla k výsledkům, které ukazují, že ČR je charakteristická vyváženými hodnotami ve všech faktorech a je tedy v EU průměrem. Jeví lehce nižší hodnoty faktoru ekonomické výkonnosti, ale vykazuje vysokou hodnotu rozvojového potenciálu. V ekonomickém směru by se tedy ČR měla zlepšovat. Možné návrhy k realizaci budou popsány v další kapitole.

5.1 Návrhy a doporučení

Doporučené je disparitu na úrovni krajů neřešit a soustředit se na úrovně obcí. Ty by měly být aktivní prostřednictvím zastupitelstev. Měly by podporovat místní podnikání, být ochotni odpovídat v oblasti poradenství a dynamicky podporovat růst obce. (Jáč, 2010) Podporovat tu část podnikání, která je pro region dominantní, specifická a výjimečná.

Nezaměstnanost se nemusí chápat jen ze slabé angažovanosti občanů, aktivně se podílet může i obec, nebo přímo úřady tomu zaměřené. Soustředit se převážně na problémové skupiny jako starší 50 let, absolventy a lidé bez praxe, nebo ženy po rodičovské dovolené.

Snažit se o zjednodušení poskytování dotací nejen z ČR ale i z EU. Získávání je velmi komplikované, administrativně náročné a existují zde nerovnosti v přidělování. Negativní vlivy mohou být i politické. Zastupitelé politických stran mohou vykazovat nerovný přístup v rozdělování finančním prostředkům. Zabráněním těchto problému se dá předejít dosazováním kvalifikovaných pracovníků do zastupitelstev obcí.

Podporovat malé a střední regionální podnikání. Ideálním regionem je ten, který se sám umí alespoň minimálně zásobovat. Minimalizovat zahraniční dodatele. Podpoří se tak nejen místní ekonomika, ale napomáhá to i ke zlepšování životního prostředí. Vytváření nových průmyslových zón pro potencionální tuzemské a zahraniční investory. Každé firmy na území je dobré sledovat a doporučit jim vytvoření bonitních a bankrotních modelů pro možné předcházení úpadku a kontrolování finančního zdraví.

Podpora a rozvoj venkova. Zde se může uplatnit venkovský turismus. Podnikatelé, co vlastní farmy, mohou své podnikání obohatit cestovním ruchem. Apartmány, či malé penziony v blízkosti farem jsou v dnešní době i v zahraničí velmi žádané.

Aby byl kraj inovativní a průběžně se posouval, je za potřebí investovat do vědy a výzkumu. Dobré je zapojit vysoké školy, které se mohou na vývoji regionu podílet a přispět novými poznatky. Důležitým faktorem jsou také zahraniční investice, které mohou navýšit pracovní místa. Region se bude dál dostávat do podvědomí zahraničním turistům. A v neposlední řadě je tu dopravní infrastruktura, která může být faktorem sociální přitažlivosti místa. (Žižka, 2013) S tímto tématem se jednoznačně pojí i podpora vzdělání, která nesmí být opomíjena při rozdělování financí.

6 Závěr

Od roku 2004, kdy ČR vstoupila do EU, se regionální disparity mezi kraji postupně zmenšují. Historicky vždy byly rozdílnosti mezi kraji. Nyní se pomocí přerozdělování finančních zdrojů dají rozdíly eliminovat a podporovat oslabenější části státu. Naopak EU může představovat problém, pokud se ekonomika bude aplikovat globálně a na disparity se nebude přihlížet.

Na začátku byly vymezeny základní pojmy týkající se problematiky. Analýza byla zkoumána v desetiletém období mezi lety 2006-2016. Pomocí sběru dat se následně vytvořila vícekriteriální analýza. Zkonstruováním tabulek ekonomických a sociálních indikátorů, se daly pozorovat změny a rozdílnost. Stanovením vah se upřednostnily některé z ukazatelů, které byly stanoveny podle expertních modelů.

Cílem bylo sledování a pojmenování disparit jednotlivých krajů ČR a následně je seřadit podle ekonomické výkonnosti a prospěšnosti. Aplikací barevné škály se na první pohled dalo odhadnout, které kraje budou dominovat. Velké výkyvy mezi jednotlivými kraji, či lety, se dále zkoumaly podrobněji. Při hlubším bádání bylo zjištěno několik faktorů, které rozdílnosti ovlivňovaly.

Největší rozdíl od ostatních krajů představovala Praha. Což se dalo od hlavního města, s nejlepší ekonomikou a největší koncentrací obyvatel firem i škol, očekávat. Naplnilo se i očekávání pohraničních krajů ve spodních příčkách.

Častým důvodem proměnlivosti, nebo velkým skokem dat, byla hospodářská krize po roce 2008, která se projevovala téměř ve všech krajích v podobných intervalech. Odchytky byly zaznamenány i v letech, kdy bylo aktuální čerpání dotací z EU. Kromě investic, inovací, či rekonstrukcí větších oblastí na území kraje, bylo kolísání zaznamenáno u krajů s četným množstvím univerzit a velkým počtem obyvatel s vysokoškolským vzděláním. Univerzity lákaly obyvatele z dalekého okolí a zvyšovaly úroveň vzdělání obyvatel, což zapříčinilo lepší zaměstnanost v kraji.

V neposlední řadě, při konkrétní identifikaci problémů, byly navrhnuty oblasti, na které je nutné klást důraz, a dále navrhnuo potencionální řešení problémů. Regionální disparita nemusí být vždy negativním jevem, je jen nutné sledovat nepřekročení přirozené míry, aby se tak regionální problémy neprohlubovaly, a aby se kraj neubíral špatným směrem.

Bibliografie

1. *ABZ.cz: slovník cizích slov* [online], b.r. [cit. 2019-01-12]. Dostupné z: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/>
2. *Asociace krajů: Kraje ČR* [online], b.r. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <http://www.asociacekrajů.cz/kraje-cr/>
3. *Atlas školství* [online], 2018. [cit. 2019-03-13]. Dostupné z: <https://www.atlaskolství.cz/>
4. *Business info - Regionální informace* [online], 2018. [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cs/podnikatelske-prostredi/regionalni-informace.html>
5. *Business Info: Tuzemská míra nezaměstnanosti spadla* [online], 2018. [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/tuzemska-nezamestnanosti-spadla-na-historicke-dno-cesko-konkuruje-japonsku-113780.html>
6. *Centrum služeb pro silniční dopravu: Statistika nehodovosti* [online], 2017. [cit. 2019-03-13]. Dostupné z: https://www.cspds.cz/storage/files/nehody_2017.pdf
7. *Čerpání peněz z EU: by nemělo být cílem samo o sobě* [online], b.r. [cit. 2019-03-06]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/evropske-finance/news/cerpani-penez-z-eu-by-nemelo-byt-cilem-samo-o-sobe-upozornuji-auditori/>
8. *Český statistický úřad* [online], 2014. [cit. 2019-01-12]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_uzemnich_statistickych_jednotek_-cz_nuts-_2011
9. *ČSÚ: Klasifikace územních statistických jednotek (CZ-NUTS)* [online], 2019. [cit. 2019-02-06]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_uzemnich_statistickych_jednotek_-cz_nuts-
10. *ČSÚ: Veřejná databáze* [online], 2019. [cit. 2019-03-13]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jspx?_afPfm=VYSTUPOBJEKTPARAMETRY&z=T&f=TABULKA&katalog=30848&sp=A&pvo=VZD01&u=v65__VUZEMI__100__3018&str=v65
11. DOBRUCKÁ, Lucia a Jaroslav COPLÁK, 2007. *Tvorba strategického rozvojového plánu obce*. 1. Bratislava: Peter Mačura – PEEM, 151 s. ISBN 978-80-89197-66-8.
12. DOČKAL, Vít, ed., 2006. *Šest let regionální politiky v ČR: šance a limity*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav. ISBN 80-210-3983-3.
13. *DV Monitor: Indikátory - Míra ekonomické aktivity* [online], b.r. [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <http://www.dvmonitor.cz/system-indikatoru/metodika-vsech-indikatoru?id=28>
14. FACHINELLI, Hana a Jan SUCHÁČEK, 2010. *Regionální disparity: Disparity v regionálním rozvoji země, jejich pojetí, identifikace a hodnocení* [online]. Ostrava [cit. 2019-02-07]. Dostupné z: https://www.ekf.vsb.cz/export/sites/ekf/saei/cs/Text/SAEI_VOL03_ex.pdf
15. HOLEČEK, Jan, 2009. *Obec a její rozvoj v širších souvislostech*. Brno: GaREP. ISBN 978-80-904308-2-2.
16. HORKÁ, Lenka, 2013. *HODNOCENÍ SOCIOEKONOMICKÉ VYSPĚLOSTI REGIONŮ*. Brno. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Ing. Viktorie KLÍMOVÁ, Ph.D.
17. HRUBÁ, Lenka, 2009. *Vývoj nezaměstnanosti v České republice*. Břeclav. Diplomová práce. Bankovní institut vysoká škola Praha.

18. JÁČ, Ivan, 2010. *Jedinečnost obce v regionu*. Praha: Professional Publishing. ISBN 978-80-7431-038-6.
19. KLVAČOVÁ, Eva a Jiří MALÝ, 2008. *Domnělé a skutečné bariéry konkurenceschopnosti EU a ČR: informační materiál k projektu Odstraňování bariér konkurenceschopnosti EU a ČR*. Praha: Vzdělávací středisko na podporu demokracie. ISBN 978-80-903122-8-9.
20. KRAUS, Jiří, 2005. *Nový akademický slovník cizích slov A-Ž*. Praha: Academia. ISBN 978-802-0013-514.
21. KUTSCHERAUER, Alois, 2010. *Regionální disparity: disparity v regionálním rozvoji země, jejich pojetí, identifikace a hodnocení*. Ostrava: VŠB-TU. ISBN 978-80-248-2335-5.
22. NAVRÁTILOVÁ, Petra, 2012. *Finanční gramotnost: učebnice učitele*. Kralice na Hané: Computer Media. ISBN 978-80-7402-107-7.
23. *On-line deník* [online], 2016. [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/ekonom-unicredit-bank-pavel-sobisek-o-zlinskem-kraji.A160422_2241056_zlin-zpravy_ras
24. *On-line deník: pro východní Čechy* [online], 2018. [cit. 2019-03-13]. Dostupné z: <http://vzpravy.cz/zpravy/hradecko/hradec-kralove/735/co-trapi-kraj-nedostatek-odborniku-ci-investice-rika-stepan>
25. PAVELKA, Tomáš, 2007. *Makroekonomie: základní kurz*. 3. vyd. Slaný: Melandrium. ISBN 978-80-86175-58-4.
26. *Policie ČR* [online], 2019. [cit. 2019-03-13]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/v-roce-2013-bylo-na-uzemi-cr-registrovano-pres-trista-tisic-trestnych-cinu.aspx>
27. PORTER, Michael E., 1998. *On competition*. Boston, MA: Harvard Business School Publishing. ISBN 08-758-4795-1.
28. PORTER, Michael Eugene, 2003. *The Economic Performance of Regions: Regional Studies*. 2003. ISSN 0034-3404.
29. *Programové období 2007-2013* [online], b.r. [cit. 2019-03-06]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/Programove-obdobi-2007-2013>
30. *Programové období 2014-2020* [online], b.r. [cit. 2019-03-06].
31. ŘÍHA, Tomáš, 2011. *Potenciál rozvoje vybraného regionu*. České Budějovice. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí práce Doc. Ing. Ivana Faltová Leitmanová, Csc.
32. SKOKAN, Karel, 2009. *Řešení regionálních disparit v regionální politice střeoevropských zemí* [online]. Ostrava [cit. 2019-02-24]. Dostupné z: <https://www.econ.muni.cz/do/1456/soubory/katedry/kres/4884317/8594456/Skokan.pdf>
33. ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra, 2007. *Teoretické přístupy k regionálnímu rozvoji* [online]. Univerzita Pardubice [cit. 2019-02-24].
34. ŠINDELÁŘ, Petr, 2015. *Úřad práce České republiky krajská pobočka v Příbrami: Měsíční statistická zpráva Středočeský kraj* [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/stc/statistiky/mesicni/pb_kraj/pb_kraj_0515.pdf
35. TRUSINOVÁ, Pavlína, 2007. *Význam strategických dokumentů pro regionální rozvoj*. Brno. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Ing. Petr Haláček.
36. TULEJA, Pavel, 2008. *Možnosti měření regionálních disparit*. In: . Šilheřovice.
37. *Úřad vlády ČR: Rada pro výzkum, vývoj a inovace* [online], 2017. [cit. 2019-03-13]. Dostupné z: <https://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=532844>

38. *Veřejný rejstřík a Sbírka listin - Ministerstvo spravedlnosti České republiky: Souhrnná výroční zpráva koncernu Volkswagen a společnosti Volkswagen AG za rok 2017* [online], 2017. [cit. 2019-03-10].
39. WOKOUN, René, 2003. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Praha: Oeconomica. ISBN 80-245-0517-7.
40. ŽIŽKA, Miroslav, 2013. *Hospodářský rozvoj regionů: vymezení funkčních regionů, významné socioekonomické faktory, regionální odolnost a inovační intenzita*. Praha: Professional Publishing. ISBN 978-80-7431-131-4.